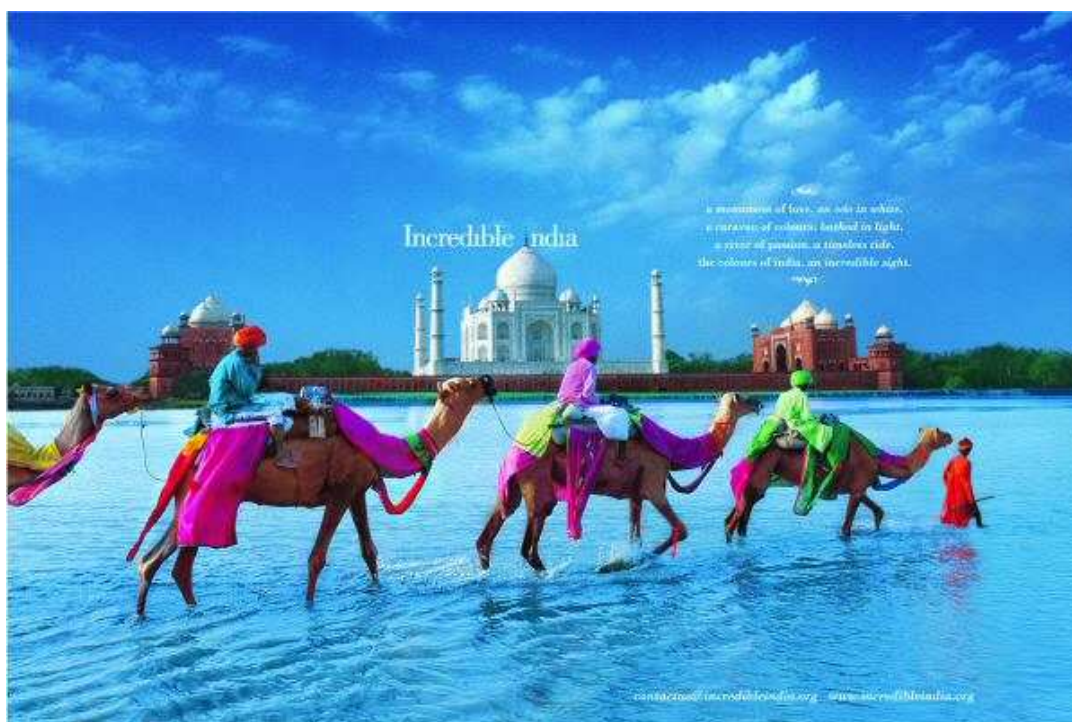

RYNEK TURYSTYCZNY INDII

Źródło: www.india-tourism.com

Visit
India
Year 2009

Źródło: www.india-tourism.com

Justyna Hyżak
Grupa ORT I
Nr indeksu: 32628
IV rok

SPIS TREŚCI:

Wstęp

Rozdział I Wiadomości ogólne o Indiach

1. Wprowadzenie
 - 1.1. Położenie
 - 1.2. Ludność
 - 1.3. Ustrój i gospodarka
2. Warunki rozwoju turystyki
 - 2.1. Uwarunkowania naturalne
 - 2.2. Regiony koncentracji ruchu turystycznego oraz atrakcje turystyczne

Rozdział II Rynek recepcji turystycznej

1. Rynek Indii jako części regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym – przyjazdy i dochody z turystyki zagranicznej
2. Kraje emitujące turystów do Indii
3. Odwiedzane regiony w Indiach
4. Profil turystów
5. Cele przyjazdów
6. Środki lokomocji
7. Długość pobytu
8. Zakwaterowanie w Indiach

Rozdział III Rynek emisji turystycznej

1. Turystyka krajowa

1.1. Liczba oraz kierunki wyjazdów krajowych obywateli Indii

1.2. Środki lokomocji

1.3. Zakwaterowanie w Indiach

2. Turystyka zagraniczna

2.1. Liczba oraz kierunki wyjazdów zagranicznych obywateli Indii

2.2. Cele wyjazdów obywateli Indii (1999-2002)

2.3. Wydatki

Rozdział IV Znaczenie rynku turystycznego Indii dla Polski

1. Przyjazdy turystów z Indii do Polski

2. Wyjazdy Polaków do Indii

3. Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii i Polski

4. Wpływy z turystyki

5. Wydatki na turystykę w poszczególnych krajach

Rozdział V Szczególne informacje

1. Turystyka zdrowotna i „Commonwealth Games” w Indiach

2. Prognozy

Podsumowanie

Bibliografia

Spis rysunków

Spis tabel

Wstęp

Indie należą do krajów, które w ostatnich czasach przyciągają coraz większą uwagę. Swoją wyjątkowością i tajemniczością zachęcają do zgłębiania wiedzy na swój temat.

Ze względu na to, iż marzeniem autorki pracy jest podróż do Indii, powstał pomysł na zanalizowanie rynku turystycznego Indii. Dzięki temu autorka mogła połączyć obowiązki z zainteresowaniami.

Praca ta ma na celu naświetlić czytelnikowi na jakim poziomie rozwoju jest turystyka w Indiach i jak ona wygląda na tle innych krajów świata. Ważne jest również przedstawienie jakie znaczenie ma dla Polski i czy rynek turystyczny Indii bardzo różni się od rynku turystycznego Polski, a jeśli tak to jak i w jakich aspektach.

Praca poświęcona jest analizie rynku turystycznego Indii, poczynając od rynku recepcji turystycznej, przez rynek emisji turystycznej, a kończąc na analizie znaczenia rynku turystycznego Indii dla Polski. Rynek emisji turystycznej został podzielony na dwie części. Uwzględnia ruch turystyczny obywateli Indii w kraju i za granicą. Poza tym, na

zakończenie autorka prezentuje dwa znaczące czynniki, które w najbliższych latach będą odgrywały ważną rolę na rynku turystycznym Indii.

W pracy wykorzystano różne źródła wiedzy. Informacje czerpano z książek, roczników statystycznych oraz czasopism. Większość danych statystycznych odnaleziono w dokumentach znajdujących się w Internecie. Należy jednak pamiętać, że Indie są krajem leżącym w Azji co utrudnia zdobycie materiałów. Z przykrością należy stwierdzić, że Polska nie prowadzi tak dokładnych analiz i porównań rynków turystycznych krajów pozaeuropejskich. Należy jednak mieć nadzieję, że zebrane informacje na temat Indii oraz wiedza jaką zdobyto są wystarczające do przedstawienia i naświetlenia czytelnikowi sytuacji rynku turystycznego w Indiach.

Rozdział I. Wiadomości ogólne o Indiach

1. Wprowadzenie (położenie, ludność, ustrój i gospodarka)

POWIERZCHNIA:	3 287 263 km ²
LICZBA MIESZKAŃCÓW (2004):	1 081 229 000
STOLICA:	Nowe Delhi
USTRÓJ POLITYCZNY:	republika federacyjna
GŁOWA PAŃSTWA:	Abdul Kalam - prezydent
SZEF RZĄDU:	Manmohan Singh - premier
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY:	28 stanów i 7 terytoriów
JĘZYKI URZĘDOWE:	hindi, angielski

Rys.1. Flaga Indii.

źródło: <http://www.encyklopedia.servis.pl>

JEDNOSTKA MONETARNA: rupia indyjska¹

1.1. Położenie

Indie położone są w Azji Południowej i prawie 2/3 powierzchni kraju obejmuje Półwysep Indyjski. Jednakże do Indii należą także archipelagi wysp Andamanów i Nikobarów w Zatoce Bengalskiej oraz Lakkadiwów na Morzu Arabskim. Od północy kraj ograniczony jest grzbietem Himalajów i Karakorum. Natomiast od południowego-zachodu oblewają go wody Morza Arabskiego, a od południowego-wschodu wody Zatoki Bengalskiej i Oceanu Indyjskiego. Półwysep Indyjski jest zajęty przez wyżynę Dekan, która osłaniana jest przez góry Ghaty Zachodnie i Ghaty Wschodnie. Powierzchnia wyżyny w północnej części stopniowo przechodzi w równiny Niziny Hindustańskiej nawadnianej przez Ganges.²

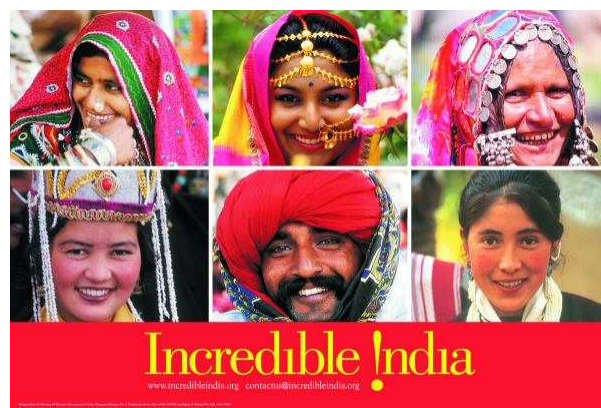

Rys. 2. Mapa Indii.

źródło: <http://www.travelplanet.pl>

1.2. Ludność

Indie są drugim po Chinach najludniejszym państwem na świecie. Gęstość zaludnienia wynosi około 310 mieszk./km². Poziom urodzeń zmniejsza się od początku stulecia (29,3‰ w 1991r. i 24,6‰ w 2003r.). Jednakże zanotowano znaczny spadek poziomu zgonów (27,4‰ w 1951r. i 8,8‰ w 2003r.) związany z poprawą

Rys. 3. Twarze obywateli Indii.

Źródło: www.india-tourism.com

¹ Rocznik Statystyczny i atlas państw świata, Larousse, Paris 2004

² Encyklopedia geograficzna świata VI, AZJA, OPRES, Kraków 2000

zaopatrzenia w zdrową wodę, wzrostem dostępności do usług medycznych, a także zmniejszeniem umieralności niemowląt, co spowodowało zwiększenie przyrostu naturalnego. Dlatego też od lat 60. XX wieku prowadzona jest polityka kontroli urodzeń. Przyrost naturalny w Indiach jest bardzo silnie zróżnicowany regionalnie i wyznaniowo. Pomimo postępu związanego z dostępem do usług medycznych przeciętna długość życia w 2003 roku wynosiła 63,2 roku dla mężczyzn, a dla kobiet 64,6 roku. Wynika to m.in. z wysokiej umieralności noworodków (67,6‰ w 2003r.), niedożywienia, powszechności gruźlicy, malarii oraz różnych epidemii. W Indiach przeważa społeczeństwo w wieku produkcyjnym (15-59 lat – 60%, poniżej 15. roku życia – 32,1%, powyżej 60. roku życia – 7,9%). Udział ludności miejskiej szacuje się zaledwie na 28,1% (2002)³.

Ludność rozmieszczona jest bardzo nierównomiernie. Obszarem o dużej gęstości zaludnienia jest Nizina Hindustańska, na której zamieszkuje aż 40% społeczeństwa. Bardzo gęsto jest zaludniony również prawie cały pas północny, Indie południowe oraz wybrzeże Zatoki Bengalskiej, rejon Bombaju, dolina Brahmaputry i Kotliny Kaszmirskiej. Znacznie mniejszym zaludnieniem cechuje się prawie cała wyżyna Dekanu, półwysep Kathiawar i przedgórze Himalajów⁴.

1.3. Ustrój i gospodarka

Indie są republiką federacyjną. Władza ustawodawcza jest w rękach dwuizbowego parlamentu składającego się z Izby Wyższej i Izby Ludowej. Głową państwa jest prezydent, wybierany na okres 5 lat. Władzę wykonawczą sprawuje premier. Administracyjnie terytorium państwa jest podzielone na 28 stanów i 7 terytoriów. Indie są

³ Rocznik Statystyczny i atlas państw świata, Larousse, Paris 2004, s.125

⁴ Encyklopedia geograficzna świata VI, AZJA, OPRES, Kraków 2000, s.296-298

członkiem Wspólnoty Narodów oraz Południowoazjatyckiego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej (SAARC).

Gospodarka Indii przechodziła różne fazy strategiczne. W 1991r. rozpoczęto prorynkową reformę gospodarczą. Wprowadzono liberalizację gospodarki, ułatwienia handlowe i podatkowe, ograniczona została rola państwa na rzecz sektora prywatnego. Wielkość PNB na jednego mieszkańca wynosi 470 USD (2002r.) co oznacza, że spora część społeczeństwa żyje w ubóstwie. Wskaźnik rocznego wzrostu PKB wynosi 7,4% (2003r.), dzięki temu o Indiach zaczęto pisać jako o przyszłym „tygrysie gospodarczym”. Obecnie w rolnictwie pracuje 22,7% ludności, w przemyśle 26,6%, a w usługach 50,7% (2002r.)⁵.

2. Warunki rozwoju turystyki

2.1. Uwarunkowania naturalne

Biorąc pod uwagę różną budowę geologiczną oraz ukształtowanie powierzchni Indie można podzielić na trzy podstawowe jednostki strukturalne, do których należą: Półwysep Indyjski, Nizina Hindustańska i pas łańcuchów górskich ciągnących się od Karakorum po góry Mizo.

Linia brzegowa jest mało urozmaicona na zachodzie. Natomiast w centralnej części kraju znajdują się piaszczyste i rozległe plaże, a na południu klifowe wybrzeże.

Przeważająca część Indii leży w strefie klimatów zwrotnikowych odmiany monsunowej, co determinuje układ pór roku. Wyróżnia się trzy podstawowe pory roku: wilgotną gorącą (VI-IX), suchą chłodną (X-III) i suchą gorącą (III-VI). Na zachodzie oraz wewnątrz Dekanu klimat zmienia się na podzwrotnikowy o cechach kontynentalnych⁶.

2.2. Regiony koncentracji ruchu turystycznego oraz atrakcje turystyczne

⁵ Encyklopedia geograficzna świata VI, AZJA, OPRES, Kraków 2000, s.301-302

⁶ Encyklopedia geograficzna świata VI, AZJA, OPRES, Kraków 2000, s.286-291

W Indiach można wyróżnić 11 regionów turystycznych, które mają wiele walorów turystycznych i odgrywają coraz większe znaczenie dla turystyki w tym kraju.

- **REGION STOŁECZNY**

Obejmuje miasto Delhi, które jest stolicą państwa oraz teren przyległy. Delhi stanowi główny ośrodek ruchu turystycznego Indii. Przyciąga cennymi zabytkami architektury islamskiej w północnej części miasta – Stare Delhi, które charakteryzuje się gęstą zabudową, np. Czerwony Fort, meczet Dżama Masdzid, Radż Ghat. W południowej części – Nowe Delhi – mieści się siedziba rządu i parlamentu Indii oraz placówki dyplomatyczne. Ta część stolicy skupia obiekty współczesnej architektury, choć nie brakuje zabytków, np. Brama Indii – pomnik ku czci 90 tys. żołnierzy indyjskich poległych w I wojnie światowej.

- **REGION PÓŁNOCNY**

Region ten obejmuje fragment Niziny Hindustańskiej, który jest równinny i leży na południu tego regionu. Głównymi ośrodkami ruchu turystycznego są: Amritsar - ośrodek kultu religijnego Sikhów oraz Czandigarh - Ogród Róż (jeden z najstarszych takich obiektów w Azji). Natomiast północna część tego regionu to tereny górskie (Kaszmir). W tej części jednym z największych ośrodków ruchu turystycznego jest Srinagar, przyciągający turystów meczetami czy pływającymi ogrodami na jeziorze Dal. Miasto Gulmarg i Pahalgam pełnią funkcję górskich ośrodków turystycznych. Dolina Kulu sprzyja uprawianiu wędrowek i wspinaczek wysokogórskich.

Rys.4. Widok na góry w regionie zachodnim.

Źródło: www.india-tourism.com

- **REGION ZACHODNI**

Region obejmuje tereny wyżynno-górskie, na których znajdują się miasta o walorach historycznych, np. Dżajpur (rezydencja Candra Mahal z ogrodami i zabudowaniami – Pałac Wiatrów) czy Ahmadabad (w XV w. należał do najważniejszych ośrodków handlowych Indii). Poza tym, warto zwrócić uwagę na Dżaisalmer – „złote miasto” na pustyni Thar czy Dżodhpur – jedno z najlepiej zachowanych miast obronnych (XV w.) tego regionu.

- **REGION ŚRODKOWY**

Obejmuje północną część wyżyny Dekan. Khadżuraho jest głównym ośrodkiem ruchu turystycznego, który stanowi wielki zespół świątyń wisznickich, śiwaickich i dżinijskich o bogatej dekoracji rzeźbiarskiej.

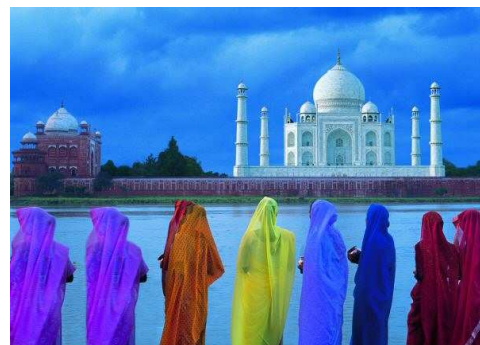
- **REGION POŁUDNIOWO-ZACHODNI**

Region w większości pokryty jest wyżyną Dekan. Głównym ośrodkiem ruchu turystycznego jest Bombaj – drugie pod względem wielkości miasto Indii, największy port morski, centrum komunikacyjne, przemysłowe i kulturalno-naukowe. Ważnym ośrodkiem ruchu turystycznego jest również Bangalur. Występują tam wielkie tereny zieleni a także zabytkowe budowle.

- **REGION POŁUDNIOWY**

Zajmuje skraj wyżyny Dekan oraz wybrzeże Malabarskie i Koromandelskie. Największy ośrodek ruchu turystycznego – Madras jest centrum przemysłowo-handlowym,

komunikacyjnym i kulturalnym mający znaczenie na skale międzynarodową.

- **REGION POŁUDNIOWO-WSCHODNI**

W regionie przeważają wyżyny i niewysokie góry. Jedynie wschodnia część jest nizinna. Głównymi ośrodkami ruchu turystycznego tego regionu są: Hajdarabad (brama triumfalna Caurminar, ruiny fortu Golkonda), Bhubaneśwar (ośrodek kultu wyznawców hinduizmu) i Puri (jeden z głównych ośrodków hinduizmu w Indiach – świątynia Dżagannathy).

Rys.5.Tadź Mahal.

Źródło: www.india-tourism.com

- **REGION ŚRODKOWO-PÓŁNOCNY**

W większości obejmuje Nizinę Hindustańską, choć południowo-wschodnia i północno-zachodnia część regionu jest wyżynna i górzysta. Głównymi ośrodkami ruchu turystycznego w tym regionie są miasta o walorach historycznych i ośrodki pątnicze: Agra, Waranasi i Patna. W Agrze została wzniesiona duża ilość zabytków architektury islamu. Należy do nich głównie Tadź Mahal, który przyciąga od 2 do 4 milionów turystów rocznie. Obiekt ten nazywany jest świątynią miłości⁷.

⁷ J. Warszńska, Geografia turystyczna świata cz. 2, wyd. PWN, Warszawa 2001, s. 89-96

Rozdział II. Rynek recepcji turystycznej

1. Rynek Indii jako część regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym – przyjazdy i dochody z turystyki zagranicznej

Indie należą do regionu Azji i Pacyfiku, który w ostatnich latach przejawiał ogromny wzrost w międzynarodowych przyjazdach. Według badań UNWTO międzynarodowe przyjazdy w tym regionie na przełomie 2006/2007 wzrosły o 10%. Jednym z najlepiej rozwijających się subregionów jest Południowo-Wschodnia Azja, do której zaliczają się Indie (+12%).

Wielkość przyjazdów zagranicznych w Indiach na przestrzeni lat 2005-2007 wzrastała i stanowiła ok. 2,7% całości w regionie Azji i Pacyfiku. Indie, po Chinach, Malezji i Tajlandii, są jednym z krajów, który przyciąga ogromną rzeszę turystów i ma potencjał, aby stać się jedną z najbardziej pożądaną destylacją na świecie⁸.

Podobnie rysuje się sytuacja z wpływami z turystyki międzynarodowej. Region Azji i Pacyfiku zyskał najwięcej wpływów w 2007r. (189 mln USD). Przy czym subregion Azji Południowo-Wschodniej był jednym z tych, w którym najszybciej wzrastały wpływy z

⁸ Tourism Highlights, 2008 Edition, <http://www.hotelnewsresource.com/pdf8/UNWTO123008.pdf> (data odczytu: 22.04.2009)

międzynarodowej turystyki (+13%). Warto zaznaczyć, że rozwój przemysłu turystycznego w Indiach zaczął się tak naprawdę od paru lat. Dlatego też udział przemysłu turystycznego Indii nie stanowił do tej pory znaczącego procentu PKB. Dopiero od niedawna rząd koncentruje uwagę na rozwinięciu bazy turystycznej i ulepszeniu usług turystycznych. (Tab.1.)

Departament Turystyki Indii wspiera turystykę poprzez stosowanie strategii marketingowych. Dzięki znakomitej kampanii „Incredible India” kraj ten zaistniał na arenie światowej. Indie promują się nie tylko za pośrednictwem różnorodnych publikacji, ale również poprzez Internet i telewizję⁹.

Według opracowań Światowej Organizacji Turystyki, Indie znajdują się na 42 miejscu w rankingu krajów przyjmujących najwięcej turystów zagranicznych. Jednakże w 2007 zauważamy wzrost do około 5 mln, czyli ponad dwa razy więcej niż w roku 2005. Świadczy to o szybkim rozwoju i przyroście turystów zagranicznych¹⁰.

Tab.1. Kraje świata przyjmujące najwięcej turystów zagranicznych oraz wpływy z turystyki.

⁹ India Tourism Overview, http://www.indiandata.com/travel/india_tourism_overview.html (data odczytu: 23.04.2009)

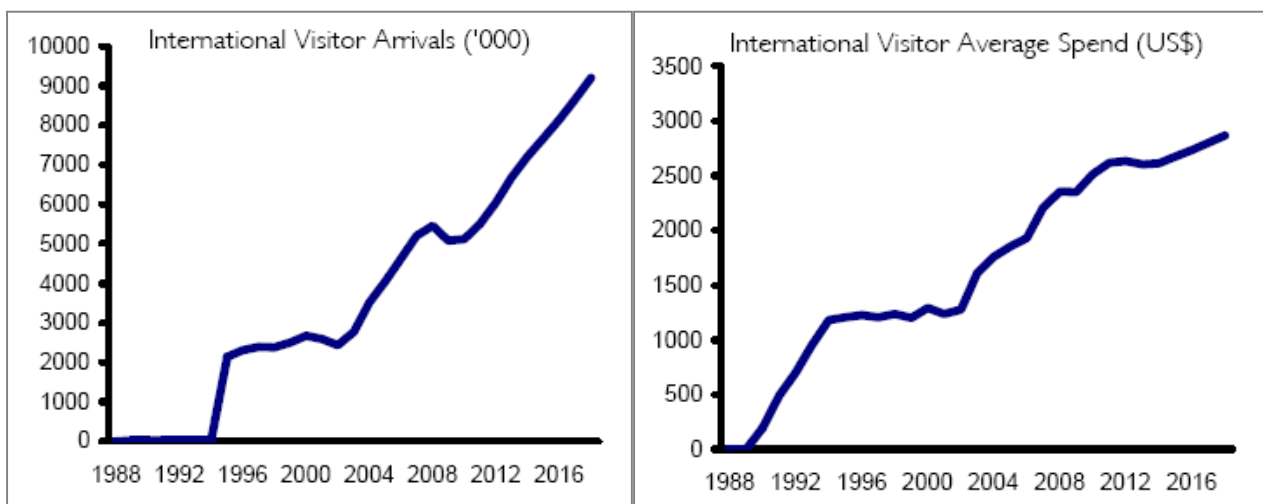
¹⁰ Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO): UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 2, June 2008 (data odczytu: 20.04.2009)

Major destinations	Series ¹	International Tourist Arrivals						International Tourism Receipts			
		(1000)			Change (%)		Share (%)	(US\$ million)			Share (%)
		2005	2006	2007*	06/05	07*/06	2007*	2005	2006	2007*	2007*
Asia and the Pacific		154,641	166,981	184,329	8.0	10.4	100	134,964	156,537	188,934	100
Australia	TF	5,020	5,064	..	0.9	..	..	16,866	17,840	22,244	11.8
Cambodia	TF	1,333	1,591	1,873	19.4	17.7	1.0	840	963	1,400	0.7
China	TF	46,809	49,913	54,720	6.6	9.6	29.7	29,296	33,949	41,919	22.2
Fiji	TF	550	545	539	-0.9	-1.1	0.3	439	433	..	..
Guam	TF	1,228	1,212	1,225	-1.3	1.1	0.7	..	..	..	..
Hong Kong (China)	TF	14,773	15,822	17,154	7.1	8.4	9.3	10,294	11,638	13,766	7.3
India	TF	3,919	4,447	4,977	13.5	11.9	2.7	7,493	8,634	10,729	5.7
Indonesia	TF	5,002	4,871	5,506	-2.6	13.0	3.0	4,521	4,448	5,346	2.8
Japan	VF	6,728	7,334	8,347	9.0	13.8	4.5	6,630	8,469	9,334	4.9
Korea, Republic of	VF	6,023	6,155	6,448	2.2	4.8	3.5	5,806	5,788	5,797	3.1
Lao P.D.R.	TF	672	842	..	25.3	..	..	147	173	..	..
Macao (China)	TF	9,014	10,683	12,945	18.5	21.2	7.0	7,979	9,828	..	..
Malaysia	TF	16,431	17,547	20,973	6.8	19.5	11.4	8,847	10,424	14,047	7.4
Maldives	TF	395	602	676	52.3	12.3	0.4	287	434	494	0.3
New Zealand	VF	2,383	2,422	2,466	1.6	1.8	1.3	4,865	4,750	5,427	2.9
Philippines	TF	2,623	2,843	3,092	8.4	8.7	1.7	2,265	3,501	4,931	2.6
Singapore	TF	7,079	7,588	7,957	7.2	4.9	4.3	5,914	7,194	8,664	4.6
Taiwan (pr. of China)	VF	3,378	3,520	3,716	4.2	5.6	2.0	4,977	5,136	5,137	2.7
Thailand	TF	11,567	13,822	14,464	19.5	4.6	7.8	9,576	13,401	15,573	8.2
Vietnam	VF	3,468	3,583	4,172	3.3	16.4	2.3	1,880	3,200	3,461	1.8

Źródło: World Tourism Organisation (UNWTO)

Indie są krajem ciągle rozwijającym się. Dzięki dużym nakładom Indyjskiego Departamentu Turystyki znaczenie tego kraju wzrasta z każdym rokiem. Rysunek 6 wskazuje na to, że liczba przyjazdów turystów zagranicznych w dalszym ciągu będzie w fazie wzrostowej. Świadczy to o tym, że Indie przyciągają coraz więcej poszukiwaczy nieodkrytych destynacji turystycznych. Podobnie sytuacja wygląda w odniesieniu do wydatków turystów zagranicznych. Wydatki te będą wzrastać wraz ze wzrostem przyjazdów do Indii. Można zaobserwować nieznaczny spadek tych wartości w latach 2009-2010, co może być związane z kryzysem na całym świecie¹¹.

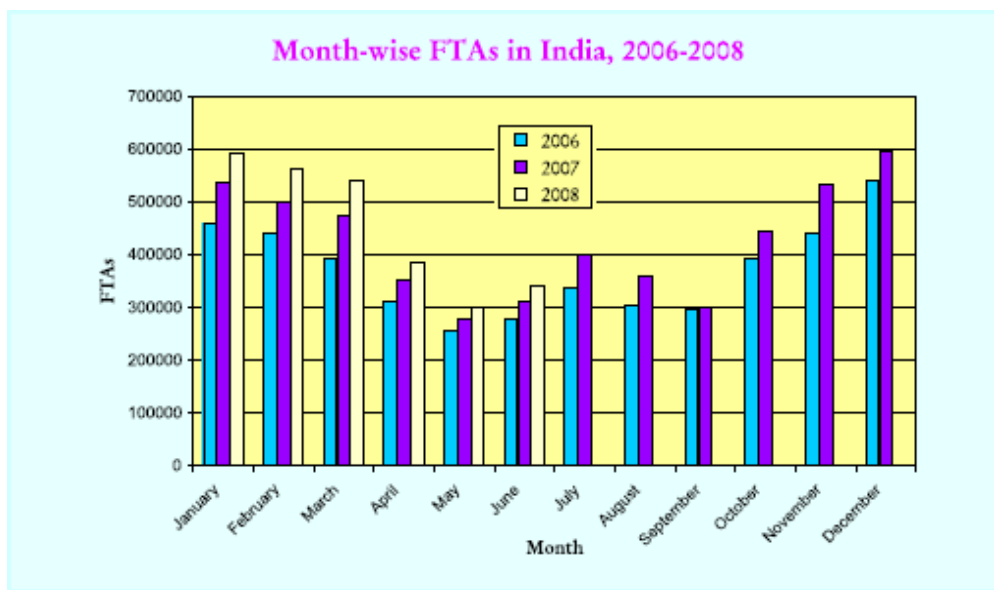
¹¹ World Travel & Tourism Council, www.wttc.org.india (data odczytu: 23.04.2009)

Rys.6. Przyjazdy i wydatki turystów przyjeżdżających do Indii.

Źródło: World Travel & Tourism Council, www.wttc.org.india (data odczytu: 23.04.2009)

Analizując rysunek 7 można stwierdzić, że poziom turystyki przyjazdowej w latach 2006-2008 wzrasta niezależnie od miesiąca. Najwięcej turystów przyjeżdża w porze suchej chłodnej (od października do marca). W tym czasie klimat charakteryzuje się tym, że zanikają opady monsunowe, a powietrze ma dużą przejrzystość, co sprzyja pobytom w tak ciepłym kraju.

Rys.7. Miesięczne przyjazdy turystów zagranicznych w latach 2006-2008.

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 20.04.2009)

2. Kraje emitujące turystów do Indii

Na podstawie danych z 2004 roku (tab. 2) można zaobserwować liczbę przyjazdów z poszczególnych krajów oraz ich procentowy udział w turystyce przyjazdowej Indii. Według najświeższych danych z 2009r. największą grupą turystów zagranicznych są Brytyjczycy, ze względu na historyczne uwarunkowania dotyczące kolonialnego okresu Indii. Według WTTC przyjazdy turystów z Wielkiej Brytanii utrzymywały się w 2005 roku na poziomie 647 tys., natomiast w 2006 roku wzrosły do 734 tys. (16,5%). Może to świadczyć o stałym wzroście zainteresowania Indiami nie tylko w Wielkiej Brytanii, ale także na świecie. Poza tym, zauważa się wzrastającą tendencję przyjazdów mieszkańców USA (15,7%), z powodu handlu prowadzonego pomiędzy tymi krajami. Co więcej, spory odsetek ludności Indii pracuje w Ameryce Północnej, co wzmaga podróże w obrębie tych państw. Daleko za Wielką Brytanią i Stanami Zjednoczonymi pojawia się Kanada (jedynie 4% z całości przyjazdów).

Tab.2. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych wg krajów świata (2004r.).

COUNTRY	LICZBA PRZYJAZDÓW	% UDZIAŁ
USA	520531	15,5
Wielka Brytania	499997	14,8
Sri Lanka	129401	3,8
Francja	133445	4,0
Kanada	134902	4,0
Niemcy	102112	3,0
Japonia	98446	2,9
Malezja	83963	2,5
Australia	80315	2,4
Włochy	66197	2,0
Inne	1518664	45,1
CAŁOŚĆ	3367980	100,0

Źródło: Ministry of Tourism, http://www.pibbng.kar.nic.in/23_11_05_10.pdf (data odczytu: 23.04.09).

Przewiduje się, że ze względu na kryzys ekonomiczny, który dotknął zarówno Wielką Brytanię jak i USA, ogólna liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indii może zmaleć w 2009 roku¹².

3. Odwiedzane regiony w Indiach.

Głównymi atrakcjami w Indiach są najwyższe góry świata, długa linia brzegowa z pięknymi plażami, tropikalne lasy jak również pustynne safari. Indie oferują najszerzy zakres atrakcji turystycznych na całym świecie i mają 25 specyficznych bio-geograficznych obszarów, które umożliwiają rozwój ekoturystyki. Na Światowej Liście UNESCO wpisanych jest 26 obiektów z obszaru indyjskiego.

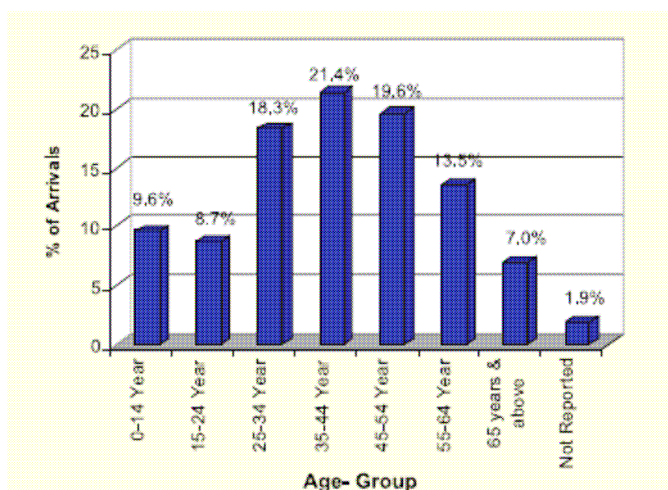
Kraj ten kusi także wspaniałymi walorami historycznymi. Główną atrakcją, która przyciąga rocznie ok. 900 tys. zagranicznych turystów, jest mauzoleum Taj Mahal.

¹² Market Overview, India Tourism Report; Q2 2009, p11-15, 5p, 2 charts

Budowla ta jest jedną z najpiękniejszych na świecie i jest przykładem późnego stylu indyjskiego islamskiej architektury. „Lonely Planet” oceniło Indie na 5 miejscu w rankingu destynacji turystycznych na całym świecie¹³.

4. Profil turystów

Z rysunku nr 8 przedstawiającego grupy wiekowe turystów przyjeżdżających do Indii w 2006 roku wynika, że największą grupą turystów (21,4%) byli ludzie w przedziale wiekowym 35-44 lata. Następną grupą byli ludzie w wieku 25-34 lat (19,6%). Najmniej, bo tylko 7% przyjeżdżało turystów powyżej 65 lat (lub 65 roku życia).

Rys.8. Klasyfikacja według grupy wiekowej (2006).

Źródło: *India Tourism Statistics, 2006*, s. 28.

5. Cele przyjazdów do Indii

Na podstawie danych statystycznych (Tab.3.) dotyczących celów przyjazdów ludności ze świata należy zauważyć, że głównym celem przyjazdów do Indii była turystyka wypoczynkowa. Warto jednak pamiętać, że obywatele Brazylii, Izraela i Filipin przyjeżdżali również w celach edukacyjnych. Podróże biznesowe stanowiły w 2006 roku zaledwie 0,1% całości. Zatem nie trudno zauważyć, że turystyka konferencyjna,

¹³ Tamże

edukacyjna i biznesowa są bardzo słabo rozwinięte w porównaniu do turystyki wypoczynkowej, która stanowi aż 98% całości.

Tab.3. Cele przyjazdów turystów z różnych regionów świata do Indii.

CELE (%)					
NAZWA PAŃSTWA	Przyjazdy (mln)	Biznes	Konferencje	Edukacja, zatrudnienie	Turystyka i inne
PÓŁNOCNA AMERYKA					
Kanada	176567	0,1	0,1	0,1	98,8
USA	696739	0,1	0,1	1,9	97,9
CENTRALNA I POŁUDNIOWA AMERYKA					
Brazylia	9148	0,1	0,0	6,2	93,7
EUROPA WSCHODNIA					
Polska	14808	0,1	0,0	0,1	99,8
AZJA ZACHODNIA					
Izrael	42735	0,1	0,0	12,1	87,8
AZJA POŁUDNIOWA					
Iran	29771	0,1	0,0	5,1	94,8
AZJA POŁUDNIOWO- WSCHODNIA					
Indonezja	16990	0,1	0,0	1,9	98,0
Filipiny	15644	0,1	0,0	4,8	95,1
AZJA WSCHODNIA					

Japonia	119292	0,1	0,0	1,5	98,4
.....					
CAŁOŚĆ	4447167	0,1	0,0	1,9	98,0

Źródło India Tourism Statistics 2006,s. 32

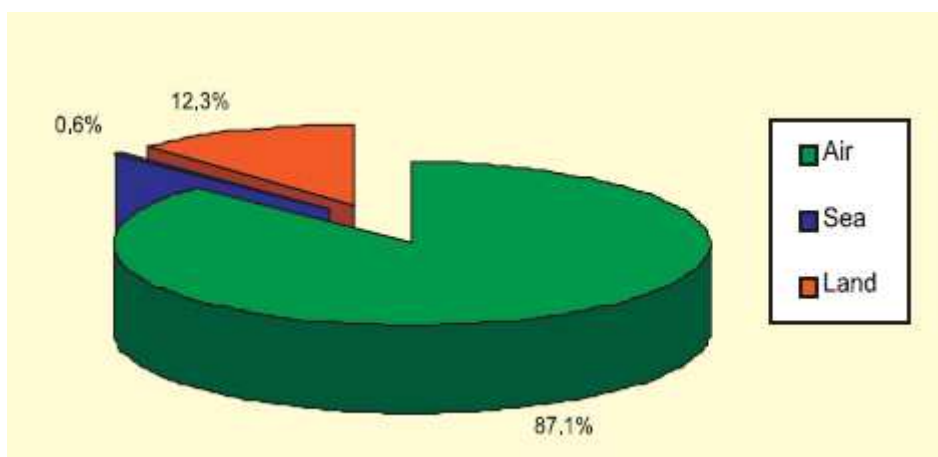
Artykuł w gazecie Travel Weekly Australia przedstawia dokładniejsze cele podróży turystów z Australii do Indii. Największe znaczenie odgrywają przyjazdy wakacyjne. Walory kulturowe jak i przyrodnicze stanowią główny element tych podróży. Do walorów kulturowych Indii, które są najczęściej odwiedzane i odgrywają istotną rolę w turystyce Indii można zaliczyć takie miejsca jak Delhi czy Tadź Mahal. Jednakże turyści poszukują również przygody i spotkania z naturą. Wybierają się wtedy do Narodowego Parku Ranthambore czy do Varanasi. Turyści pragną połączyć te cele z poznaniem lokalnej ludności i sposobu ich życia. Dużym zainteresowaniem cieszą się nadal znane kurorty wypoczynkowe na wybrzeżu, czy nieco mniej odwiedzane miejsca takie jak Królestwo Himalajów – Sikkim na północnym-wschodzie. W Indiach sprzedawane są również pakiety podróży odbywających się w pociągu – Deccan Odyssey, Palace on Wheels czy najnowszy Golden Chariot. Tego typu podróże cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Według zebranych danych turyści pomimo kupowania pakietów turystycznych w biurach podróży, starają się organizować takie podróże we własnym zakresie i tworzyć indywidualne plany podróży. Turyści zagraniczni przyjeżdżający w celach wypoczynkowych do Indii spotykają się z ciepłym przyjęciem ze strony obywateli Indii, niskimi cenami i możliwością poznania egzotycznych miejsc niepoznanych nigdy wcześniej. To zachęca to poznania tego kraju¹⁴.

6. Środki lokomocji

¹⁴ Tourists long for India, Travel Weekly Australia; 5/16/2008 Issue 88, p22-22, 1/2p

Ze względu na dużą powierzchnię kraju dobra komunikacja między miastami jest bardzo ważna. Indie starają się modernizować i dostosowywać do pędu życia i rozwoju środków transportu i infrastruktury na świecie.

Rysunek 9 przedstawia rodzaj transportu występującego w Indiach. Najbardziej popularną drogą przemieszczania się w Indiach jest samolot. Powietrzne drogi łączą największe metropolie świata ze stanami w Indiach i ich największymi miastami. Dzięki temu podróżowanie między krajami świata sprawia, że podróżowanie staje się przyjemne i turyści zagraniczni wybierają zwykle transport lotniczy (87,1%). Linie lotnicze takie jak Air Deccan, Spice Jet czy Air Sahara oferują przeloty do Indii w bardzo korzystnych cenach¹⁵.

Rys.9 Drogi poruszania się turystów zagranicznych w Indiach (2006).

Źródło: *India Tourism Statistics, 2006*, s. 17.

Głównymi środkami transportu drogą lądową po terytorium Indii jest publiczna komunikacja, tj. autobus, pociąg, metro, tramwaj czy powóz. Poza tym, wciąż popularne są tradycyjne sposoby przemieszczania się między miastami – rower lub riksza. Znacznie rzadziej ludność podróżuje własnym lub wypożyczonym samochodem.

¹⁵Transport In India, <http://www.destinationindiatourism.com/destination-india-tourism/transport-in-india.html> (data odczytu: 24.04.2009)

Warto zauważyć, że rząd Indii planuje skupić większą uwagę na transporcie drogą morską, ze względu na długą linię brzegową, która do tej pory nie była nastawiona na turystykę. Zwiększona liczba rejsów statkami mogłaby zdecydowanie wesprzeć przemysł turystyczny w Indiach. Rząd planuje udoskonalić infrastrukturę potrzebną do rozwoju dynamiki rejsów turystycznych, wybudować nowe porty morskie i przyciągnąć nowych inwestorów do rozwoju tego rodzaju przemysłu turystycznego. Dzięki takim działaniom w 2010 roku przyjazdy zagraniczne mogą osiągnąć 10 milionów turystów, co wiąże się ze wzrostem dochodów nawet do 9 mln i utworzeniem 15 milionów nowych miejsc pracy.

W roku 2008 zanotowano duże straty w transporcie lotniczym, co przypuszczalnie wiąże się ze wzrostem cen paliwa. Poza tym pogorszenie i zwolnienie ekonomii na świecie spowodowało spadek popytu na podróże lotnicze. Od 2005 roku nie zarejestrowano aż tak dużych strat linii lotniczych Jet Airways, które szacuje się na 77 mln w 2008 r. Linie te odłożyły plany zakupu nowych samolotów oraz renowacji obecnych w celu obciążenia kosztów. Poza tym w październiku 2008 roku zostało zwolnionych 1 900 pracowników i rozważane jest zmniejszenie zarobków obecnych pracowników o 20%¹⁶.

7. Długość pobytu

Na podstawie artykułu dotyczącego zachowań Australijczyków można oszacować średnią długość pobytów turystów zagranicznych w Indiach. Podróżujący turyści poszukują przygody i egzotycznych doznań na Półwyspie Indyjskim. Ich pobyty wydłużają się z roku na rok. Przeciętna długość pobytu wzrosła z 11 dni w 2005 roku do 14 dni w 2007 roku. Oznacza to, że obecnie długość pobytu na terenie Indii wynosi około 2-3 tygodni, jednakże zaobserwowano, że coraz częściej pobyty te wydłużają się do 35 dni lub więcej¹⁷.

8. Zakwaterowanie w Indiach

¹⁶ Executive Summary, India Tourism Report; Q2 2009, p5-10, 6p

¹⁷ Tourists long for India, Travel Weekly Australia; 5/16/2008 Issue 88, p22-22, 1/2p

Turystyka w Indiach rozwija się bardzo szybko i liczba przyjmowany turystów z zagranicy osiągnęła w 2007 roku prawie 5 mln. Jednakże baza noclegowa nie jest w pełni dostosowana do takiej ilości turystów. Można powiedzieć, że liczba pokoi hotelowych w Indiach (około 110000 pokoi) jest taka sama jak liczba pokoi hotelowych w Nowym Jorku. Dla podkreślenia problemu warto porównać ilość pokoi hotelowych z Szanghajem, który oferuje ponad 135000 pokoi. Świadczy to o bardzo ubogiej infrastrukturze noclegowej w Indiach.

Władze turystyki zdają sobie sprawę z powagi sytuacji, jaką jest duża różnica pomiędzy popytem a podażą, dlatego też w ostatnich latach hotele zwiększają ceny za pokój nawet do 18-22% rocznie. Dobrym przykładem mogą być hotele w Delhi, gdzie ceny pokoju za noc wynoszą około 400 USD.

W 2007 roku Indian Railways Catering and Tourism Corporation (ICRTC) założyła sobie plan wybudowania 100 hoteli na terenie Indii do końca 2009 roku. Poza tym, Ministerstwo Turystyki wydało wytyczne do klasyfikacji hoteli, ośrodków wypoczynkowych i pokoi gościnnych. Istnieje również pomysł na utworzenie

kategoryzacji pokoi jako „Incredible India Bed & Breakfast Establishments” w formie złotej i srebrnej kategoryzacji.

Fot. P. Kowalska

Istnieje duże zapotrzebowanie na hotele w Indiach, dlatego inwestorzy zdają sobie sprawę z zysków jakie mogą osiągać. Niestety w wyniku wygórowanych cen pokoi, brakuje w Indiach hoteli niskobudżetowych. To zamyka szansę przyjazdu do kraju turystów mniej zamożnych.

Lokalne łańcuchy hotelowe najprężniej rozwijające się w Indiach to Indian Hotels Company, Hotel Leela Venture, EIH Associated Hotels i Kamat Hotels¹⁸.

Dane statystyczne zawarte w tabeli 4 prognozują, że liczba hoteli, a tym samym liczba pokoi i łóżek, będzie systematycznie wzrastać z biegiem lat. W 2006 roku obłożenie hoteli wynosiło 67%, natomiast w roku następnym wartość ta wzrosła o 2%.

¹⁸ Hospitality, India Tourism Report; Q2 2009, p31-35, 5p, 1 chart

Tab.4. Liczba hoteli na przestrzeni lat.

	2006e	2007	2008e	2009f	2010f	2011f	2012f	2013f
No. of hotels*	2,259	2,491	2,763	3,039	3,343	3,677	3,956	4,232
No. of rooms	122,000	137,000	152,000	167,200	183,920	202,235	217,604	232,836
No. of beds	244,005	264,200	314,300	345,730	380,303	416,604	448,265	479,643
Hotel occupancy (%)	67	69	70	71	72	72	72	71

Źródło: Hospitality, India Tourism Report; Q2 2009, p31-35, 5p, 1 chart

Według danych znajdujących się w tabeli nr 4 można zauważyć, że w 2005 roku najwięcej było hoteli 2* i 3*, jednakże według raportu z 2008 roku wynika, że ma nastąpić zdecydowany wzrost hoteli o wyższym standardzie i wyższych cenach. Porównując tabelę poprzednią z tabelą nr 5 należy zwrócić uwagę na szybki przyrost ilości hoteli w przeciągu dwóch lat. W 2005 roku w Indiach było zarejestrowanych 1570 hoteli, natomiast w 2007 roku liczba ta osiągnęła wartość 2491.

Tab.5. Klasyfikacja hoteli w Indiach (2005)

Kategoria	Liczba hoteli	Liczba pokoi
5* (deluxe)	71	16240
5*	81	10107
4*	120	8551
3*	472	22783
2*	476	15999
1*	192	6343
Dziedzictwo	77	2124
Niezaklasyfikowane	81	3334
Suma	1570	85481

Rozdział III. Rynek emisji turystycznej

1. Turystyka krajowa

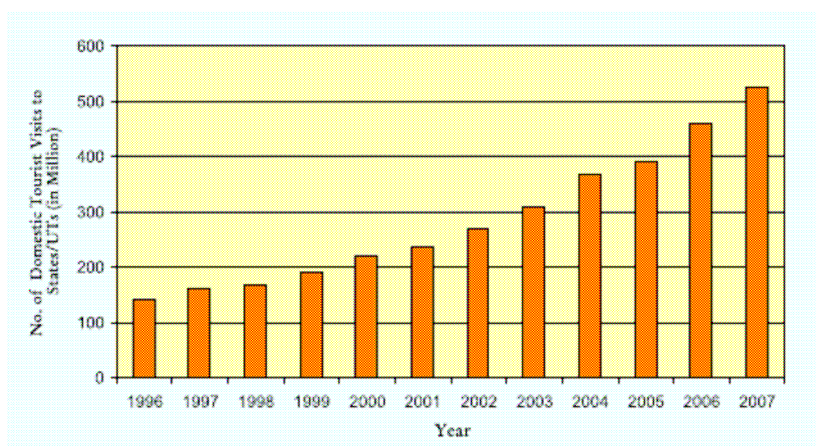
1.1. Liczba oraz kierunki wyjazdów krajowych obywateli Indii

Zarejestrowano duży wzrost turystyki krajowej Indii w przeciągu ostatnich lat. Według danych statystycznych liczba ludności podróżującej w granicach kraju zmienia się dynamicznie. W 1996 roku liczba turystów wynosiła 140,12 mln ludności, natomiast w 2007 roku liczba ta osiągnęła wartość 526,57 mln . Procentowa zmiana liczby podróży krajowych z rokiem poprzednim wynosi 14%. Obywatele Indii wykazują większą mobilność i są bardziej świadomi znaczenia turystyki, zarówno w formie wypoczynkowej, jak i biznesowej (w szczególności w ostatnich latach) co obrazuje tabela nr 6.

Tab.6. Liczba obywateli Indii podróżujących po kraju w latach 1996-2007.

Year	No. of Domestic Tourist Visits (in Million)	Percentage (%) change over the previous year
1996	140.12	2.5
1997	159.88	14.1
1998	168.20	5.2
1999	190.67	13.4
2000	220.11	15.4
2001	236.47	7.4
2002	269.60	14.0
2003	309.04	14.6
2004	366.27	18.5
2005	391.95	7.0
2006	461.76	17.8
2007*	526.57	14.0

Źródło: *Tourism Statistics 2007*, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09).

Rys.11. Liczba obywateli Indii podróżujących po kraju w latach 1996-2007.

Źródło: *Tourism Statistics 2007*, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09).

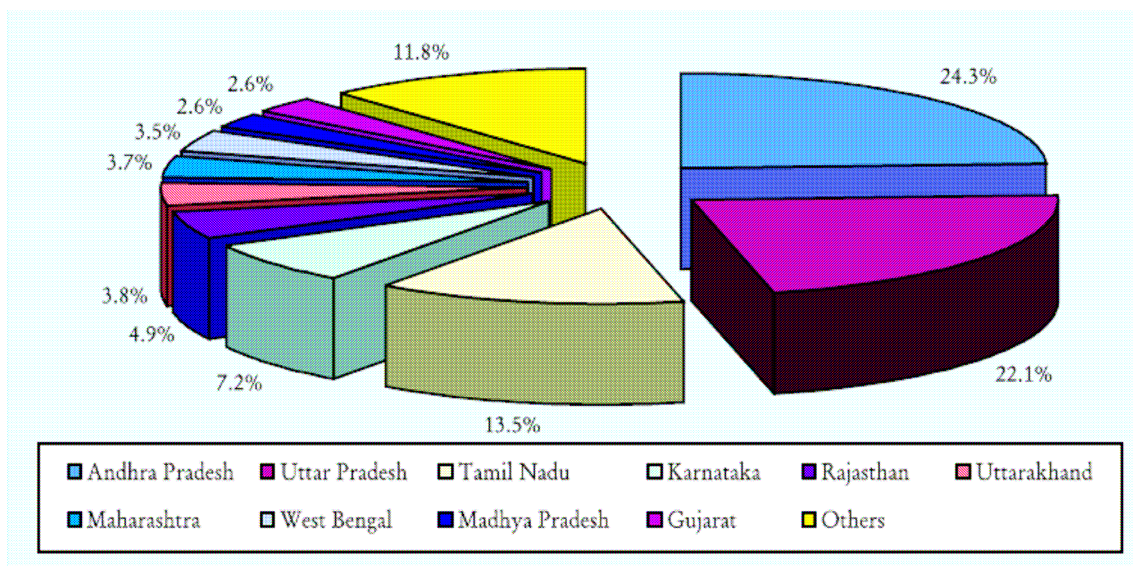
Mieszkańcy Indii wykazują największe zainteresowanie obszarami znajdującymi się w stanach Uttar Pradesh (24,4%), Andhra Pradesh (24,4%) i nieco mniej Tami Nadu (11,5%), co obrazuje tabela nr 7.

Tab.7. Udział poszczególnych stanów Indii w turystyce krajowej (2004r.).

STAN	% udział
Uttar Pradesh	24,4
Andhra Pradesh	24,4
Tami Nadu	11,5
Karnataka	7,4
Rajasthan	4,4
Maharashtra	3,6
West Bengal	3,4
Uttaranchal	3,2
Madhya Pradesh	2,3
Bihar	2,2
Others	13,2
TOTAL	100,0

Źródło: Ministry of Tourism, http://www.pibbng.kar.nic.in/23_11_05_10.pdf (data odczytu: 23.04.2009r.)

Stan Uttar Pradesh jest położony w północnej części Indii na terenach Niziny Gangesu. Jest największym stanem w całym kraju. Stan Andhra Pradesh leży w południowo-wschodnich Indiach nad Zatoką Bengalską. Stanowi dobry punkt wypadowy dla ludności Indyjskiej ze względu na ukształtowanie powierzchni (wyżyny, niewysokie góry, dostęp do zatoki). Kolejnym popularnym stanem w Indiach jest Tami Nadu, który znajduje się na południu kraju. Największym ośrodkiem ruchu turystycznego jest miasto Madras nad Zatoką Bengalską, które jest zarazem stolicą tego stanu. Wybrzeża Tami Nadu charakteryzują się dużymi walorami wypoczynkowymi.

Rys.12. Procentowy udział poszczególnych stanów w krajowej turystyce (2007).

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ata glance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09).

1.2. Środki lokomocji

Indie są krajem, które oferuje dostęp do różnego rodzaju środków lokomocji. Można podróżować drogą powietrzną - samolotem, jak i lądową – riksą, pociągiem, autobusem lub własnym samochodem. Podróżowanie samemu wynajętym samochodem należy do rzadkości. W głównych centrach turystycznych Indii z łatwością można spotkać szoferów samochodowych. Turyści krajowi podróżują również autobusami, ze względu na dużą sieć firm transportowych docierających do różnych zakątków Indii. Poza tym turyści korzystają z usług transportu kolejowego.

Rys.13. Tradycyjny środek transportu – riksza.

Coraz *Fot. P. Kowalska* większe znaczenie przybierają podróże samolotem, które zapewniają szybkie i komfortowe loty krajowe pomiędzy Delhi, Bombajem, Kalkutą i innymi dużymi miastami. Wprowadzenie tanich linii lotniczych spowodowały duży wzrost podróży drogą powietrzną turystów krajowych. Indie mają ponad 30 portów lotniczych, a najważniejsze z nich znajdują się w Delhi i Bombaju¹⁹. Krajowe loty są obsługiwane głównie przez Jet Airlines i Indian Airlines (Tab.8).

Tab.8. Udział linii lotniczych w turystyce krajowej (2007)

Table: Domestic Market Share of Indian Airlines – 2007	
Airline	% share
Jet Airways	22
Indian Airlines	16
Deccan	15.5
Kingfisher	13.6
Spice Jet	10.2
IndiGo	9.9
JetLite	7.4
Go Air	4.3
Paramount	1.2

¹⁹ Public Transport in India,
http://india.embassyhomepage.com/indian_railway_india_bus_new_delhi_airport_taxi_india_domestic_airports_india_ferries_indian_motorway.htm (data odczytu: 24.04.2009)

1.3. Zakwaterowanie w Indiach

Wykorzystując dane statystyczne z lat 2002-2003 można zauważyć, że z 60,7% ogólnego obłożenia hoteli w 2003 roku, turyści krajowi stanowili 40,1%. Najczęściej zajmowane były pokoje hoteli 3* (52,8%) i 4* (42,4%). Biorąc pod uwagę wykorzystanie bazy hotelowej przez turystów zagranicznych jak i krajowych należy zaznaczyć, że ilość turystów krajowych w każdej kategorii jest wyższa od ilości turystów zagranicznych, wyłączając kategorię dziedzictwa (Tabela nr 9).

Tab.9. Wielkość obłożenia hoteli według kategorii przez turystów krajowych i zagranicznych (2002-2003).

State Category	Domestic tourists		Foreign tourists		Total	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
1 Star	34.2	40.1	19.9	18.8	54.1	58.9
2 Star	40.9	37.8	8.1	12.7	49.0	50.5
3 Star	46.9	52.8	8.6	9.3	55.5	62.1
4 Star	33.6	42.4	16.6	23.4	50.2	65.8
5 Star	36.6	37.8	22.2	28.8	58.8	66.6
5* Deluxe	23.5	30.8	35.3	29.4	58.8	60.2
Heritage	23.3	22.8	19.1	32.6	42.4	55.4
Others	37.8	44.8	10.2	5.5	48.0	50.3
Overall	33.7	40.1	21.7	20.6	55.4	60.7

Źródło: India Tourism Statistics 2003.

2. Turystyka zagraniczna

2.1. Liczba oraz kierunki wyjazdów zagranicznych obywateli Indii.

Mieszkańcy Indii głównie skupiają się na przyjmowaniu turystów, jednakże jak widać z tabeli nr 10 turystyka wyjazdowa z każdym rokiem wzrasta. W 2000 roku około 4,42 mln obywatele Indii wyjeżdżało poza granice kraju, natomiast w roku 2004 zarejestrowano wzrost o około 14,8%, czyli około 6,21 mln osób. W roku 2007 liczba osób wyjeżdżających osiągnęła 9,78 mln, a wzrost wyjazdów w porównaniu z rokiem poprzednim wynosił 1,2% (16,1% - 2006; 17,3% - 2007r).

Indie nie stanowią zbyt dużego odsetka ludności podróżującej po świecie. Udział ten w 2000 roku wynosił 0,37% z całości światowej turystyki przyjazdowej, a w 2004 roku wzrósł do 0,44%, czyli na przestrzeni czterech lat zmienił się o 0,07%²⁰.

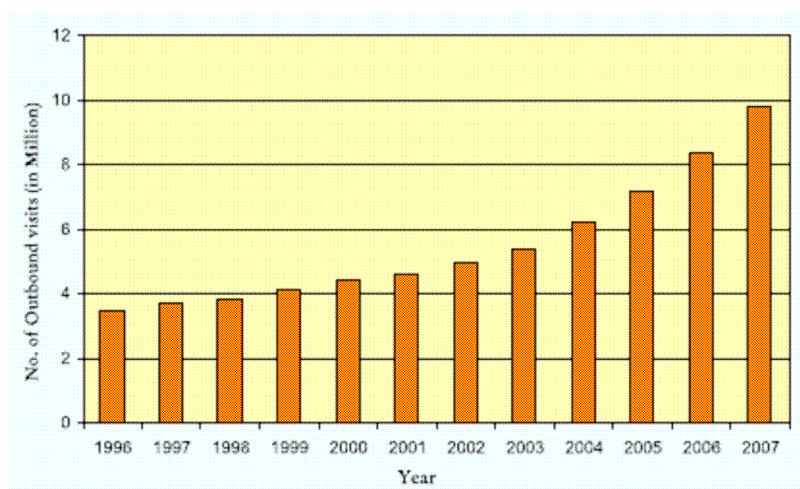
Tab.10. Wyjazdy obywateli Indii poza granice kraju.

²⁰ Źródło: Ministry of Tourism, http://www.pibbng.kar.nic.in/23_11_05_10.pdf (data odczytu: 23.04.2009r.)

**Number of Outbound Visits of Indian Nationals,
1996-2007**

Year	No. of outbound visits (in Million)	Percentage (%) change over the previous year
1996	3.46	13.3
1997	3.73	7.6
1998	3.81	2.3
1999	4.11	8.0
2000	4.42	7.3
2001	4.56	3.4
2002	4.94	8.2
2003	5.35	8.3
2004	6.21	16.1
2005	7.18	15.6
2006	8.34	16.1
2007	9.78	17.3

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ata glance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09)

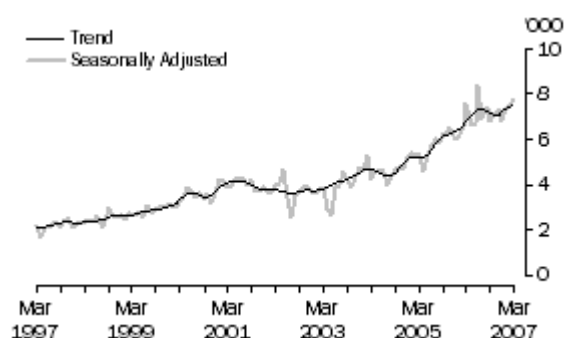
Rys.14. Wyjazdy obywateli Indii poza granice kraju.

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ata glance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09)

Jeśli chodzi o kierunki wyjazdów to Stany Zjednoczone znajdują się w czołówce wyjazdów zagranicznych obywateli Indii²¹.

²¹ India Tourism Overview, http://www.indiadata.com/travel/india_tourism_overview.html (data odczytu: 23.04.2009)

Warto wspomnieć o krótkoterminowych wyjazdach obywateli Indii do Australii. Na podstawie danych Australijskiego Rządu opublikowanych na stronie www.abs.gov.au na przestrzeni 10 lat trend wyjazdów obywateli Indii do Australii wzrósł trzykrotnie. Trend ten miał najniższą wartość w 1997 roku (2,100), natomiast największą wielkość osiągnął w marcu 2007 roku (7,600). Na podstawie tych danych można wnioskować, że mieszkańcy stają się coraz bardziej mobilni turystycznie. Krótkoterminowe przyjazdy turystów z Indii do Australii stanowiły 1,5% (86,300) spośród wszystkich krótkoterminowych przyjazdów do Australii. Wielkość ta była wyższa od roku poprzedniego (1,3%; 72,000).

Rys.15. Krótkoterminowe przyjazdy turystów z Indii do Australii.

Źródło: Overseas Arrivals and Departures, Australia, Mar 2007 ,

<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/ProductsbyReleaseDate/967345365E33C193CA2572F0001CA0A0?OpenDocument> (data odczytu: 23.04.2009)

Głównym celem krótkoterminowych podróży do Australii były wakacje (27%). Równie ważnym powodem takich wyjazdów były odwiedziny przyjaciół bądź krewnych (22%) oraz w celach biznesowych (19%).

Przeciętny wiek turystów z Indii szacowany był na 37 lat, a średnia długość pobytu wynosiła 12 dni. Obywatele Indii najchętniej odwiedzali stany: New South Wales (44%), Victoria (30%) i Queensland (17%) w Australii²².

2.2. Cele wyjazdów obywateli Indii (1999-2002)

Na podstawie danych statystycznych wyjazdy turystów w różnych celach wzrastały z każdym rokiem. W 1999 roku największe znaczenie miała turystyka biznesowa, która stanowiła 33% spośród wszystkich zebranych celów. Z biegiem lat sytuacja ta uległa zmianie. Wyjazdy w celach wakacyjnych odgrywały największe

znaczenie w turystyce wyjazdowej i stanowiły w 2002 roku 32% całości.

Fot. P. Kowalska

Nieznaczny procent turystów wyjeżdżało za granice w celach zatrudnienia (4%) oraz edukacyjnych (zaledwie 6%).

Tab.10. Wyjazdy obywateli Indii na podstawie celu podróży w 1999 – 2002.

	1999		2000		2001		2002	
	'000	%	'000	%	'000	%	'000	%
Main purpose of journey								
Holiday	10.0	29	12.0	22	15.7	31	17.8	32
Visiting friends and relatives	7.9	23	13.3	25	10.0	20	11.6	21
Business	11.4	33	13.4	25	13.8	27	14.5	28
Employment	0.3	1	1.4	3	2.7	5	1.9	4
Education	2.7	8	6.7	12	2.7	5	3.3	8
Other	2.4	7	6.9	13	6.2	12	5.8	11
Total	34.7	100	53.7	100	50.9	100	54.7	100

Źródło: Indian Data, http://www.indiandata.com/travel/other_facts_figures.html (data odczytu: 24.04.2009)

²² Overseas Arrivals and Departures, Australia, Mar 2007, <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/ProductsbyReleaseDate/967345365E33C193CA2572F0001CA0A0?OpenDocument> (data odczytu: 23.04.2009)

2.3. Wydatki

Turystyka ma ogromne znaczenie na całym świecie. Wraz ze wzrostem dochodów z turystyki wzrasta zapotrzebowanie na wyjazdy i na wydatki w celach turystycznych. Indie są krajem, który również uległ temu nurtowi i na przestrzeni lat 1995 - 2007 wydatki na wyjazdy zagraniczne wzrastały. W 1995 roku mieszkańcy Indii wydali 1 mld USD, natomiast w 2007 roku aż 8 mld USD. Na przełomie lat 2007/2008 zmiana w wydatkach wynosiła aż 42,3%, co świadczy o dynamicznym rozwoju tego kraju.²³

Tab.11. Wydatki na wyjazdy zagraniczne (w mld USD) według krajów pochodzenia turystów.

Ranga	Kraj	Wydatki (w mld USD)					Zmiany (%)			
		1995	2000	2005	2006	2007	waluta	06/05	07/06	08/07*
1	Niemcy	60,2	53,0	74,4	73,9	82,9		-1,5	2,7	3,2
2	USA	44,9	64,7	69,0	72,1	76,2	sa	4,5	5,6	10,0
3	W. Brytania	24,9	38,4	59,6	63,1	72,3		4,6	5,4	9,9
4	Francja	16,3	17,8	30,5	31,2	36,7		1,2	7,8	-0,4
5	Chiny	3,7	13,1	21,8	24,3	29,8	\$	11,8	22,5	b.d.
6	Włochy	14,8	15,7	22,4	23,1	27,3		2,2	8,4	5,3
7	Japonia	36,8	31,9	27,3	26,9	26,5		3,8	-0,2	-4,9
8	Kanada	10,3	12,4	18,2	20,5	24,8		5,7	14,4	19,0
9	Rosja	11,6	8,8	17,4	18,2	22,3	\$	4,6	22,1	20,0
10	Korea Płd	6,3	7,1	15,4	18,9	20,9	\$	22,4	10,8	-1,9
11	Hiszpania	4,5	6,0	15,1	16,7	19,7		9,4	8,3	4,1
12	Holandia	11,7	12,2	16,2	17,0	19,1		4,3	2,6	20,3
13	Belgia	8,1	9,4	15,0	15,4	16,9		2,1	0,5	4,0
14	Hong Kong (Chiny)	10,5	12,5	13,3	14,0	15,1		5,4	7,9	15,6
15	Norwegia	4,2	4,6	10,5	12,2	14,7		15,7	10,5	9,5
16	Australia	5,2	6,4	11,3	11,7	14,2		5,2	9,3	12,2
17	Szwecja	5,4	8,0	10,8	11,5	13,9		5,4	11,0	17,0
18	Singapur	4,7	4,5	10,0	11,0	11,8		4,7	2,2	14,3
19	Szwajcaria	6,3	5,4	8,9	9,9	10,9		12,0	5,5	6,0
20	Austria	7,6	6,3	9,3	9,6	10,6		1,8	0,8	1,7
21	Tajwan	8,5	8,1	8,7	8,7	9,1	\$	0,7	3,7	3,2
22	Zjedn. Emiraty Arabskie	b.d.	3,0	6,2	8,8	b.d.		42,7	b.d.	b.d.

²³ Trendy w Turystyce Światowej, <http://www.intur.com.pl/trendy.htm>

23	Irlandia	2,1	2,5	6,1	6,8	8,8		11,2	17,3	29,6
24	Dania	4,4	4,7	6,9	7,4	8,6		7,5	6,1	6,7
25	Polska	5,5	3,3	5,5	7,2	8,5		24,9	5,1	-3,5
kor.	Polska**	5,5	3,3	4,3	5,8	6,8		26,7	6,1	-3,5
26	Meksyk	3,2	5,5	7,6	8,1	8,4	\$	6,7	3,3	7,6
27	Indie	1,0	2,7	6,2	6,8	8,2		13,7	9,6	42,3
28	Brazylia	3,4	3,9	4,7	5,8	8,2	\$	22,1	42,5	60,2
29	Kuwejt	2,2	2,5	4,3	5,3	6,1		22,0	14,3	b.d.
30	Malezja	2,3	2,1	3,9	4,0	5,6		-0,6	30,1	14,7

Źródło: Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO): UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 2, June 2008

Turyści wyjeżdżający z Indii za granicę wydawali przeciętnie w 2002 roku swoje pieniądze na zakupy, różne opłaty związane z transportem, jak również na opłaty za telefon i korzystanie z Internetu. Najmniej turyści ci wydawali na opłaty związane z własnymi samochodami i paliwem. Według danych statystycznych obywatele Indii wydawali również dużo pieniędzy na zorganizowane wycieczki i rozrywkę (Tabela nr 12).

Tab.12. Przeciętne wydatki obywateli Indii za granicą (2002).

	Average (AUD\$)
Shopping - items for use in Australia	155
Other transport fares	153
Phone, internet, fax and/or postage	110
Organized tours	90
International airfares bought in Australia	85
Entertainment	75
Self-drive cars, rent-a-cars, campervans	31
Domestic airfares	28
Petrol and oil for self-drive cars or other vehicles	12
Horse racing and gambling	6
Other	101

Źródło: Indian Data, http://www.indiandata.com/travel/other_facts_figures.html (data odczytu: 24.04.2009)

Rys.17. Indyjski targ.

Fot. P. Kowalska

Rozdział IV. Znaczenie rynku turystycznego Indii dla Polski

Brakuje danych określających podobieństwa i różnice turystów podróżujących z Indii do Polski na tle turystów z innych krajów. Warto jednak spróbować przeanalizować ruch turystyczny pomiędzy tymi krajami oraz porównać te dwa państwa na tle całego świata.

1. Przyjazdy turystów z Indii do Polski

Indie są krajem pomijanym w statystykach prowadzonych przez POT czy GUS, co z pewnością jest związane ze znikomym procentem ogółu podróży zagranicznych tego narodu do Polski. Jednakże Polska Organizacja Turystyczna pracuje nad pobudzeniem popytu na podróże z Indii do Polski. Według najnowszych informacji, grupa przedstawicieli biur podróży z New Delhi czy Mumbaiu, które specjalizują się w ofercie wyjazdów zagranicznych przyjęła zaproszenie POTu do udziału w tygodniowej podróży studyjnej po Polsce. Głównym celem było zaprezentowanie atrakcji turystycznych Polski oraz nawiązanie kontaktów handlowych pomiędzy polskimi i indyjskimi przedsiębiorcami turystycznymi. Niestety Polska nie ma bezpośredniego połączenia lotniczego z Indiami, ale ma szanse na przyciągnięcie swoją ofertą turystyczną turystów z Półwyspu Indyjskiego, szczególnie wtedy, gdy zostanie włączona do programu europejskiej trasy wycieczkowej²⁴.

Tab.13. Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w Polsce ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.).

	Korzystający (tys.)					Zmiany (%)				
Wybrane kraje	I kw08	II kw08	III kw08	IV kw08	rok 2008	I kw	II kw	III kw	IV kw08	12 mies.
RAZEM	716,7	1177,8	1394,3	746,2	4035,0	-2%	-4%	-10%	-15%	-8%
Niemcy	161,8	350,9	441,6	185,3	1139,7	4%	-9%	-10%	-14%	-9%
Stara UE bez Niemiec	280,7	404,8	474,1	256,5	1416,0	10%	0%	-10%	-17%	-5%
Austria	9,1	18,5	17,3	9,5	54,5	0%	2%	3%	-20%	-3%
Belgia	11,2	15,9	19,4	11,0	57,5	-5%	1%	-9%	-5%	-5%
Dania	18,3	25,0	29,2	18,5	91,0	0%	-12%	-12%	-21%	-12%
Finlandia	7,5	15,0	16,0	7,6	46,1	17%	9%	1%	8%	7%
Francja	34,8	53,0	61,8	32,6	182,2	-1%	-4%	-7%	-11%	-6%
Grecja	2,3	3,1	3,9	2,5	11,9	19%	14%	4%	-10%	6%
Hiszpania	17,2	26,9	50,7	15,0	109,8	40%	-5%	-13%	-25%	-8%
Niderlandy	19,3	30,4	39,7	19,9	109,3	4%	-2%	-4%	-9%	-3%
Irlandia	14,1	12,4	12,5	9,9	48,9	18%	-15%	-35%	-37%	-20%
Luksemburg	0,5	0,7	0,9	0,6	2,6	-12%	-11%	42%	-25%	-3%

²⁴ Polska na trasie podróży turystów z Indii, http://aktualnosciturystyczne.pl/pot_kategoria/polska-na-trasie-podrozy-turystow-z-indii

Portugalia	2,6	3,5	6,2	3,3	15,5	13%	-12%	-8%	16%	-1%
Szwecja	18,2	38,3	37,8	20,0	114,2	7%	2%	-16%	-15%	-7%
Wielka Brytania	87,4	111,9	114,2	74,2	387,8	20%	13%	-2%	-20%	2%
Włochy	38,1	50,1	64,5	31,9	184,7	3%	-10%	-21%	-17%	-13%
Nowa UE	76,3	124,1	138,3	80,3	418,9	10%	6%	-9%	-9%	-2%
Bułgaria	2,4	2,6	2,6	2,1	9,7	40%	1%	10%	-3%	10%
Cypr	0,6	0,5	0,6	0,8	2,5	59%	60%	-61%	78%	-7%
Czeska Republika	15,9	23,8	23,5	17,7	81,0	0%	18%	-2%	-2%	4%
Estonia	8,4	12,3	15,7	5,4	41,7	-5%	-15%	-31%	-37%	-23%
Litwa	20,0	34,5	38,0	18,0	110,5	10%	14%	-2%	-14%	2%
Łotwa	7,3	14,1	24,1	9,6	55,1	49%	-8%	-15%	-9%	-7%
Malta	0,1	0,1	0,5	0,2	0,9	-7%	1%	43%	72%	31%
Rumunia	4,7	5,7	6,7	5,1	22,3	37%	29%	21%	-9%	17%
Słowacja	6,7	11,3	8,9	9,3	36,2	15%	13%	5%	5%	9%
Słowenia	1,5	2,4	2,2	1,9	8,0	-31%	-18%	-7%	-5%	-16%
Węgry	8,7	16,7	15,5	10,3	51,2	7%	2%	-11%	-5%	-3%
Ważne zamorskie	39,5	81,2	93,1	45,4	259,1	4%	-12%	-19%	-22%	-15%
Australia	2,3	5,2	7,7	3,1	18,4	21%	-2%	11%	-5%	5%
Japonia	6,3	11,0	12,1	7,6	37,1	15%	-10%	-10%	-33%	-13%
Kanada	2,9	7,4	8,2	3,7	22,3	17%	9%	-3%	-16%	0%
Republika Korei	5,3	8,1	8,5	4,3	26,3	19%	8%	-7%	-30%	-4%
USA	22,6	49,4	56,4	26,6	155,1	-4%	-18%	-26%	-19%	-20%
Sąsiedzi spoza Schengen	94,3	100,1	115,2	88,9	398,5	-29%	-18%	-11%	-18%	-19%
Ukraina	30,1	35,7	38,1	34,0	137,8	-32%	-21%	-13%	-24%	-22%
Białoruś	15,3	16,6	18,5	15,5	65,9	-36%	-35%	-33%	-29%	-34%
Rosja	48,9	47,8	58,7	39,4	194,8	-24%	-7%	0%	-7%	-10%
Reszta	64,1	116,8	132,1	89,9	402,8	-22%	7%	2%	-11%	-5%
Norwegia	14,7	28,9	34,7	22,4	100,8	-13%	14%	6%	0%	4%
Szwajcaria	5,4	8,7	13,5	5,8	33,5	31%	3%	26%	6%	16%
Turcja	2,6	3,6	3,5	3,4	13,1	11%	11%	24%	11%	14%
Chiny (bez Tajwanu)	3,4	6,0	5,7	5,0	20,2	51%	13%	0%	55%	22%
Brazylia	1,1	2,5	3,8	1,4	8,8	44%	14%	66%	3%	33%
Indie	1,3	2,6	2,0	1,7	7,6	42%	60%	21%	-20%	20%
Hong Kong	0,4	0,5	0,7	0,3	1,8	104%	36%	28%	-13%	32%
Pozostałe	35,2	63,9	68,2	49,9	217,1	-36%	2%	-7%	-20%	-15%

Źródło: GUS; za IV kwartał - wstępne.

Na podstawie danych statystycznych jakie podaje GUS, z obiektów zakwaterowania zbiorowego w ciągu trzech kwartałów 2008 roku korzystało 3265 tys. cudzoziemców. Indie należą do niewielkiej grupy krajów pozaeuropejskich, których udział w całości ruchu jest niewielki, chociaż liczba gości wzrosła o ponad 5% w ciągu 9 miesięcy (Tabela nr 13).

Według danych znajdujących się w raporcie „India Tourism Statistics 2006” wynika, że Polska była w tamtym czasie odwiedzana przez turystów z Indii. Jak już wcześniej zostało to opisane, najczęściej odwiedzane są kraje takie jak Stany Zjednoczone (344,926 tys.) czy Wielka Brytania (269,000 tys.). Polska odwiedzana jest zaledwie przez 8,702 tys. obywateli Indii (Tab.14).

Tab.14. Liczba obywateli Indii wyjeżdżających za granicę.

Country of Destination	No. of Outbound Indian Nationals					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
North America						
Canada	52071	54742	55492	57010	68315	77849
USA	274202	269674	257271	272161	308845	344926
Central & South America						
Barbados	329	403	433	373	564	644
Colombia	N.A.	913	960	917	1161	1348
Chile	1376	1207	1296	1647	3148	3474
Cuba	2703	2830	2995	4174	2717	3783
Honduras	N.A.	117	163	207	221	278
Jamaica	670	731	530	643	554	464
Nicaragua	432	414	423	1153	304	1347
Peru	N.A.	714	841	956	1050	1416
Trinidad & Tobago	818	1022	962	931	1188	1465
Western Europe						
Belgium	12528	12958	22956	17453	19479	19572
Finland	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4000	5000
Italy	60589	49131	65839	48807	77134	59056
Portugal	3970	4114	4970	5066	5447	5496
Switzerland	71912	72291	80430	84685	N.A.	93472
UK	206000	189000	205000	199000	255000	269000
Eastern Europe						
Armenia	124	351	470	780	1380	1967
Bulgaria	3015	2647	2099	2361	2361	2766
Georgia	N.A.	1590	1861	2200	2853	1335
Hungary	N.A.	6044	4695	4331	6523	6417
Kazakhstan	2147	3633	4217	4809	5868	6160
Kyrgyzstan	452	358	1590	3171	2080	1211
Latavia	167	1153	959	1059	861	832
Maldova	24	25	6	12	10	30
Poland	N.A.	5015	5259	6092	7875	8702
Russia	23476	27576	33546	32954	36755	42184
Romania	N.A.	3529	4773	4024	5864	6033

Źródło: India Tourism Statistics 2006

2. Wyjazdy Polaków do Indii

Polacy coraz częściej podróżują do Indii. Według danych zebranych przez serwis www.fru.pl w 2008 roku odnotowano wzrost liczby rezerwacji biletów lotniczych do krajów egzotycznych, do których zaliczają się również Indie²⁵. Ambasador Indii informuje, że wzrost zainteresowania Indiami przejawia się również po ilości wydawanych wiz. W 2004 roku w Warszawie wydano ok. 5 tysięcy wiz, w poprzednim roku było to 4,5 tysiąca, natomiast w 2008 roku liczba ta osiągnęła około 12 tysięcy. Wynika z tego, że na przestrzeni 3 lat nastąpił wzrost o ponad 100%. Przyczyną tego może być ciekawość świata, większa świadomość Polaków, a także wzrost popularności kultury indyjskiej w Polsce. W ostatnich latach zauważono, że związki gospodarcze pomiędzy Indiami i Polską są silniejsze, co wpływa również na zwiększenie wymiany turystycznej. Indie planują zwiększyć ruch turystyczny poprzez promocję turystyki tradycyjnej, jak i leczniczej, poprzez oferowanie zabiegów leczniczych oraz różnorodnych terapii²⁶.

3. Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii i Polski

Analizowane kraje nie znajdują się w czołówce państw przyjmujących turystów zagranicznych. Mimo tego warto przyjrzeć się tendencjom związanym z tymi państwami. (Tabela 15). Turyści zagraniczni wykazywali większe zainteresowanie przyjazdami do Polski, dzięki czemu w rankingu Polska znalazła się na 16 miejscu w 2006 roku. Warto zauważyć, że w porównaniu z rokiem poprzednim ilość przyjazdów nieznacznie się zwiększyła (3,3%). Indie co prawda znajdują się dopiero na pozycji 42, jednakże zmiana przyjazdów w roku 2006 z rokiem poprzednim osiąga wartość aż 13%.

²⁵ Wakacje Polaków 2008, http://www.e-conference.pl/e/index.php/inf_view,14,wakacje,polakow,2008.html (data odczytu: 20.04.2009)

²⁶ Tradycyjne i współczesne Indie, <http://www.joga-joga.pl/index.php?art=1&dzial=302&dzial2=769> (data odczytu: 20.04.2009)

Tab.15. Międzynarodowa turystyka przyjazdowa do krajów świata (1995-2006).

			Full year								
			Series	1995	2000	2004	2005	2006*	04/03	05/04	06/05
								(million)			(%)
World				536	684	761	802	842	10.2	5.4	4.9
1	France	TF		60.0	77.2	75.1	75.9	79.1	0.1	1.0	4.2
2	Spain	TF		34.9	47.9	52.4	55.9	58.5	3.1	6.6	4.5
3	United States	TF		43.5	51.2	46.1	49.2	51.1	11.8	6.8	3.8
4	China	TF		20.0	31.2	41.8	46.8	49.6	26.7	12.1	6.0
5	Italy	TF		31.1	41.2	37.1	36.5	41.1	-6.4	-1.5	12.4
6	United Kingdom	TF		21.7	23.2	25.7	28.0	30.1	12.7	9.2	7.3
7	Germany	TCE		14.8	19.0	20.1	21.5	23.6	9.4	6.8	9.6
8	Mexico	TF		20.2	20.6	20.6	21.9	21.4	10.5	6.3	-2.6
9	Austria	TCE		17.2	18.0	19.4	20.0	20.3	1.5	3.0	1.5
10	Russian Federation	TF		...	...	19.9	19.9	20.2	-2.7	0.2	1.3
11	Turkey	TF		7.1	9.6	16.8	20.3	18.9	26.1	20.5	-6.7
12	Canada	TF		16.9	19.6	19.1	18.8	18.2	9.2	-2.0	-2.8
13	Ukraine	TF		3.7	6.4	15.6	17.6	..	24.9	12.8	..
14	Malaysia	TF		7.5	10.2	15.7	16.4	17.5	48.5	4.6	6.8
15	Hong Kong (China)	TF		...	8.8	13.7	14.8	15.8	41.1	8.2	7.1
16	Poland	TF		19.2	17.4	14.3	15.2	15.7	4.2	6.4	3.3
38	Australia	TF		..	4.5	4.8	5.0	..	9.6	5.2	..
39	Indonesia	TF		4.3	5.1	5.3	5.0	4.9	19.1	-6.0	-2.6
40	Denmark	TCE		..	3.5	4.4	4.7	..	27.3	6.3	..
41	Bahrain	TF		1.4	2.4	3.5	3.9	4.5	18.9	11.4	15.5
42	India	TF		2.1	2.6	3.5	3.9	4.4	26.8	13.3	13.0
43	Argentina	TF		2.3	2.9	3.5	3.8	4.2	15.4	10.6	8.7
44	Dominican Rp	TF		1.8	3.0	3.5	3.7	4.0	5.1	7.0	7.4

Źródło: UNWTO Barometer 1007, http://unwto.org/facts/eng/pdf/barometer/unwto_barom07_2_en.pdf

4. Wpływy z turystyki

W 1995 roku (Tabela nr 16) wpływy z turystyki w Polsce (6,6 mln) były na wyższym poziomie niż w Indiach (2,6 mln), jednakże z upływem lat sytuacja ta znacznie się zmieniła. W roku 2006 Indie podniosły swoją pozycję w rankingu na 21 miejsce (8,9 mln), natomiast Polska znajdowała się dopiero na 28 miejscu (7,2 mln).

Tab.16. Wpływy z turystyki w poszczególnych krajach świata (1995-2006.)

	1995	2000	2004	2005	US\$ 2006* (billion)
World	405	474	633	678	735
1 United States	63.4	82.4	74.5	81.8	85.7
2 Spain	25.3	30.0	45.2	48.0	51.1
3 France	27.5	30.8	45.3	44.0	46.3
4 Italy	28.7	27.5	35.7	35.4	38.1
5 China	8.7	16.2	25.7	29.3	33.9
6 United Kingdom	20.5	21.9	28.2	30.7	33.5
7 Germany	18.0	18.7	27.7	29.2	32.8
8 Australia	8.1	9.3	15.2	16.9	17.8
9 Turkey	5.0	7.6	15.9	18.2	16.9
10 Austria	12.9	9.9	15.6	16.0	16.7
11 Canada	7.9	10.8	12.9	13.6	14.5
12 Greece	4.1	9.2	12.9	13.7	14.3
13 Thailand	8.0	7.5	10.0	9.6	12.4
14 Mexico	6.2	8.3	10.8	11.8	12.2
15 Switzerland	9.5	7.8	10.6	11.0	11.8
16 Hong Kong (China)	7.8	5.9	9.0	10.3	11.6
17 Belgium	4.5	6.6	9.2	9.9	11.5
18 Netherlands	6.6	7.2	10.3	10.5	11.5
19 Malaysia	4.0	5.0	8.2	8.5	9.6
20 Sweden	3.5	4.1	6.2	7.4	9.1
21 India	2.6	3.5	6.2	7.5	8.9
22 Japan	3.2	3.4	11.3	6.6	8.5
23 Portugal	4.8	5.2	7.7	7.7	8.3
24 Macao (China)	3.1	3.2	7.5	8.0	...
25 Croatia	1.3	2.8	6.8	7.5	7.9
26 South Africa	2.1	2.7	6.3	7.3	7.9
27 Egypt	2.7	4.3	6.1	6.9	7.6
28 Poland	6.6	5.7	5.8	6.3	7.2
29 Singapore	7.6	5.1	5.2	5.9	7.1
30 Russian Federation	4.3	3.4	5.2	5.6	7.0

Źródło: UNWTO Barometer 1007, http://unwto.org/facts/eng/pdf/barometer/unwto_barom07_2_en.pdf (data odczytu: 20.04.2009)

5. Wydatki na turystykę w poszczególnych krajach

Z poniższych danych wynika, że wpływy z turystyki w Polsce (85 mln) jak i Indiach (82 mln) w okresie 1995-2007 wzrastały i osiągnęły zbliżone wartości w 2007 roku. W 2006 roku wydatki turystów zagranicznych wzrosły ponad dwukrotnie (Indie +28%, Polska +26%). Istotny jest fakt, że Indie wykazywały znacznie większą dynamikę przyrostu wydatków. Poza tym, należy zaznaczyć, że, wpływy z turystyki były prawie 10-krotnie mniejsze w porównaniu z krajami znajdującymi się w czołówce (Tab.17).

Tab.17. Wydatki na turystykę poszczególnych krajów.

		US\$			
		1995	2000	2006	2007*
		(billion)			
1	Germany	60.2	53.0	73.9	83.1
2	United States	44.9	64.7	72.1	76.2
3	United Kingdom	24.9	38.4	63.1	72.3
4	France	16.3	17.8	31.2	36.7
5	China	3.7	13.1	24.3	29.8
6	Italy	14.8	15.7	23.1	27.3
7	Japan	36.8	31.9	26.9	26.5
8	Canada	10.3	12.4	20.5	24.8
9	Russian Federation	11.6	8.8	18.2	22.3
10	Korea, Republic of	6.3	7.1	18.9	20.9
11	Spain	4.5	6.0	16.7	19.7
12	Netherlands	11.7	12.2	17.0	19.1
13	Belgium	8.1	9.4	15.5	17.2
14	Hong Kong (China)	10.5	12.5	14.0	15.1
15	Norway	4.2	4.6	12.2	14.7
16	Australia	5.2	6.4	11.7	14.2
17	Sweden	5.4	8.0	11.5	13.9
18	Singapore	4.7	4.5	11.0	11.8
19	Austria	7.6	6.3	9.6	10.6
20	Switzerland	6.3	5.4	9.2	10.2
21	Taiwan (pr. of China)	8.5	8.1	8.7	9.1
22	Utd Arab Emirates	..	3.0	8.8	..
23	Denmark	4.4	4.7	7.5	8.8
24	Ireland	2.1	2.5	6.8	8.8
25	Poland	5.5	3.3	7.2	8.5
26	Mexico	3.2	5.5	8.1	8.4
27	India	1.0	2.7	6.8	8.2
28	Brazil	3.4	3.9	5.8	8.2

Źródło: UNWTO World Tourism Organisation Barometer, www.unwto.org (data odczytu: 25.04.2009)

Rozdział V. Szczególne informacje

1. Turystyka zdrowotna i „Commonwealth Games” w Indiach.

Turystyka zdrowotna jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów w przemyśle turystycznym Indii.

Tysiące turystów zagranicznych przyjeżdża do Indii w celach zdrowotnych i łączy ten pobyt z wakacjami. Według India Tourism Report z 2008 roku, turyści zagraniczni przyjechali do Indii w liczbie 500,000 w celach medyczno-zdrowotnych w 2005 roku. Ilość osób wzrosła w porównaniu z rokiem 2002. Do Indii przyjechało wówczas 150,000 osób w tym samym celu.

Szacuje się, że turystyka zdrowotna będzie miała duży wpływ na Produkt Krajowy Brutto, który obecnie wynosi 5,2% i na przestrzeni 10 lat wzrośnie do 8,5%. Eksperci twierdzą, że te pozytywne zmiany wynikają z sytuacji na świecie. Usługi, które oferują Indie są znacznie szybciej dostępne. W Wielkiej Brytanii czy Stanach Zjednoczonych oczekuje się bardzo długo na jakąkolwiek usługę medyczną, poza tym jest to bardzo kosztowne w tych krajach²⁷.

Kolejnym istotnym aspektem mogącym wpłynąć pozytywnie na rozwój turystyki w Indiach jest sport. W październiku 2010 roku odbędzie się wielkie wydarzenie sportowe „Commonwealth Games”. Mówi się, że ta impreza będzie szansą dla turystyki, bo przyciągnie ponad 1 mln turystów z całego świata w okresie trwania zawodów. Z tego też powodu bardzo pręźnie rozwija się infrastruktura turystyczna, co w przyszłości na pewno będzie miało swoje odzwierciedlenie w zyskach z turystów²⁸.

Rys.18. Billboardy zachęcające do korzystania ze SPA w Indiach.

Źródło: www.india-tourism.com

²⁷ Special Report Medical Tourism, India Tourism Report; Q4 2008, p25-25, 1p

²⁸ Market Overview, India Tourism Report; Q2 2009, p11-15, 5p, 2 charts

2. Prognozy dotyczące liczby turystów podróżujących po Indiach.

Na podstawie danych statystycznych na lata 1996-2007 znajdujących się na stronie internetowej www.incredibleindia.org postanowiono zbadać trend jaki nastąpi prawdopodobnie na kilka następnych lat.

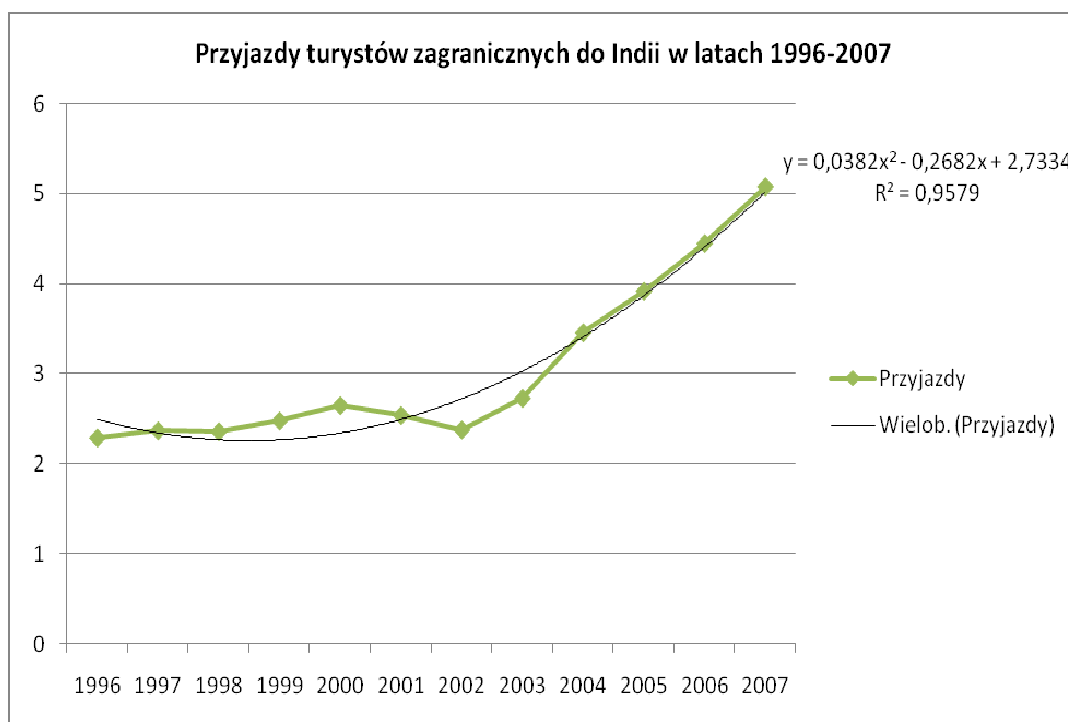
W pierwszej kolejności zajęto się liczbą przyjazdów turystów zagranicznych w latach 1996-2007 (Tab.18.). Na podstawie danych podjęto próbę wyznaczenia trendu na kolejne lata 2008-2011. Trend wskazuje, że liczba przyjazdów turystów zagranicznych będzie wzrastać z każdym rokiem. Wynika to z pewnością z coraz większej popularności tego kraju na skalę światową. Poziom gospodarczy Indii jest coraz lepszy, co można zawdzięczać również turystyce, która z roku na rok przybiera na znaczeniu.

Tab.18. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indii.

Rok	Przyjazdy	t
1996	2,29	1
1997	2,37	2
1998	2,36	3
1999	2,48	4
2000	2,65	5
2001	2,54	6
2002	2,38	7
2003	2,73	8
2004	3,46	9
2005	3,92	10
2006	4,45	11
2007	5,08	12
2008	5,70	13
2009	6,47	14
2010	7,3054	15
2011	8,2214	16

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09).

Dla potwierdzenia danych znajdujących się w tabeli 18 na lata 2008-2011 załączono rysunek 19 obrazujący przyjazdy turystów zagranicznych do Indii (1996-2007). Skorzystano z funkcji kwadratowej, gdyż według wzoru na tę funkcję można najdokładniej wyznaczyć trend na kolejne lata.

Rys.19. Trend wyznaczający liczbę przyjazdów turystów zagranicznych (1996-2007).

Źródło: Opracowanie własne oparte na danych z *Tourism Statistics 2007*,
<http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09)

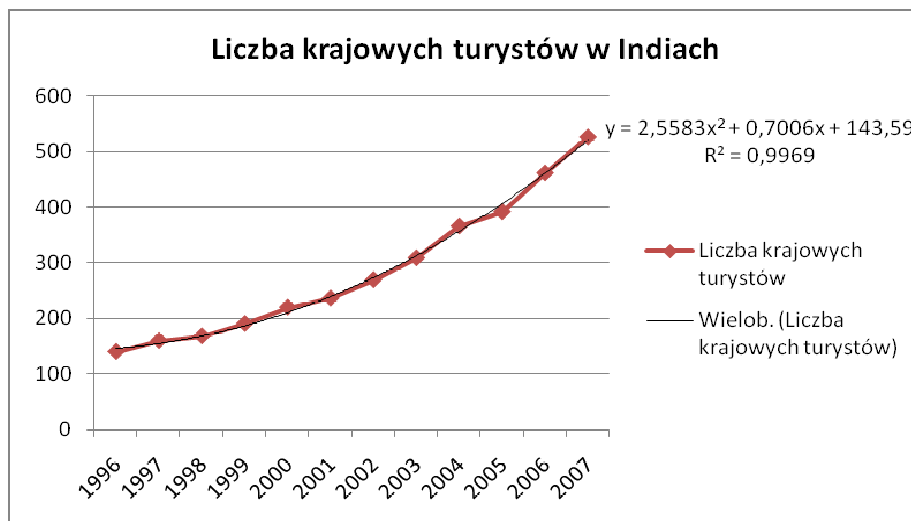
Kolejnym elementem wartym uwagi są podróże turystów krajowych po Indiach. Według danych statystycznych znajdujących się w tym samym dokumencie udostępnionym na stronie internetowej www.incredibleindia.org w tabeli 19 przedstawiono liczbę turystów podróżujących po Indiach w latach 1996-2007. Jak wynika z tabeli, liczba ta wzrasta z każdym rokiem, podobnie jak liczba turystów zagranicznych. W 2011 roku liczba ta może osiągnąć około 800 mln turystów.

Jak przedstawia rysunek 20 wzór funkcji kwadratowej pozwala wyznaczyć trend na kolejne lata 2008-2011. Obliczenia wskazują na znaczny wzrost podróży turystów krajowych na terenie Indii.

Tab.19. Liczba turystów krajowych podróżujących po Indiach w latach 1996-2007.

Rok	Liczba krajowych turystów	t
1996	140,12	1
1997	159,88	2
1998	168,2	3
1999	190,67	4
2000	220,11	5
2001	236,47	6
2002	269,6	7
2003	309,04	8
2004	366,27	9
2005	391,95	10
2006	461,76	11
2007	526,57	12
2008	585,0505	13
2009	654,8252	14
2010	729,7165	15
2011	809,7244	16

Źródło: Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09)

Rys.20. Trend wyznaczający liczbę turystów krajowych podróżujących po Indiach w latach 1996-2007.

Źródło: Opracowanie własne oparte na danych z Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ataglance2007n.pdf> (data odczytu: 24.04.09)

PODSUMOWANIE

Indie są krajem o dużej atrakcyjności turystycznej, która z każdym rokiem jest coraz bardziej eksplorowana i podziwiana przez turystów z całego świata. Każdy może znaleźć coś dla siebie, ponieważ Indie oferują szeroki zakres usług turystycznych obejmujący walory krajobrazowe, jak i kulturowe. Zróżnicowane ukształtowanie powierzchni – góry, wyżyny, niziny i długa linia brzegowa przyciąga ogromną rzeszę turystów. „W Indiach człowiek śmieje się z samej radości życia, zachwyt zapiera mu dech, przekonania stają na głowie, zyskuje mnóstwo nowych tematów do przemyśleń”²⁹.

Rynek turystyczny Indii to jeden z najszybciej rozwijających się rynków na świecie (rysunek 21). Według prognoz Indie będą na czołowym miejscu spośród krajów, w których popyt na turystykę wzrasta najszybciej (9,4% rocznie).

T&T Demand, 2008-18 (% annualised real growth)		
1	India	9.4
2	China	8.9
3	Libya	8.1
4	Vietnam	8.1
5	Montenegro	7.4
6	Romania	7.1
7	Macau	7.1
8	Namibia	6.9
9	Croatia	6.9
10	Czech Republic	6.8

Rys.21. Kraje spodziewające się najszybszego wzrostu popytu na usługi turystyczne w latach 2008-2018.

Źródło: World Travel & Tourism Council, *Progress and Priorities 2008/09*, s.7.

Można stwierdzić, że rynek turystyczny Indii dynamicznie rozwija się, ale póki co nie stanowi znacznej części PKB tego kraju. Prognozy przewidują jednak, że udział turystyki w PKB będzie wzrastać. Obecna sytuacja w Indiach powoduje, że Ministerstwo Turystyki jest bardziej świadome znaczenia turystyki i dzięki temu skupia dużą uwagę na działaniach promocyjnych Indii na całym świecie. Indie uczestniczą w targach turystycznych na całym

²⁹ Nicholson Louise, Przewodnik INDIE, National Geographic, 2003

świecie. W 2007 roku w programie „Tourism for Tomorrow” w kategorii „Investor In People Award” został wyróżniony Sunderband Jungle Camp w Indiach. Świadczy to o przemyślanej i dobrze zaplanowanej działalności marketingowej.

Badania rynku recepcji turystycznej Indii wykazały, że w kraju tym liczba przyjazdów oraz wydatków turystów zagranicznych będzie wzrastać z każdym kolejnym rokiem, co wiąże się ze wzrostem dochodów z turystyki przyjazdowej w Indiach. Turyści zagraniczni przyjeżdżają do Indii głównie ze Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii w celach wypoczynkowych i wybierają raczej dłuższe pobyty - do 3 tygodni. Zwiększony odsetek przyjazdów można zauważyć w miesiącach od listopada do marca. Turyści zagraniczni przemieszczają się głównie drogą powietrzną, szczególnie jeśli chodzi o dotarcie do Indii.

Na rynku emisji turystycznej zauważa się wzrost wyjazdów obywateli Indii poza granice kraju głównie w celach turystycznych. Jednakże obłożenie hoteli w Indiach jest większe przez obywateli analizowanego kraju niż przez turystów zagranicznych przyjeżdżających do Indii. W ramach turystyki krajowej mieszkańcy Indii najczęściej udają się na wypoczynek do stanów takich jak Uttar Pradesh, Andhra Pradesh i Tami Nadu.

Warto zauważyć, że wzrasta znaczenie transportu drogą powietrzną i morską. Rząd Indii podejmuje działania wspomagające rozwój infrastruktury lotniczej i wodnej wymaganej do sprawnego komunikowania się międzyregionalnego, jak i międzynarodowego. Zwraca się również większą uwagę na rozwój infrastruktury hotelowej, ponieważ istnieje ciągły niedobór miejsc hotelowych dla turystów.

Analizując podobieństwa i różnice turystów podróżujących z Indii do Polski na tle turystów z innych krajów należy wnioskować, że Polska nie jest popularną destynacją dla mieszkańców Indii, chociaż z każdym rokiem przybywa w Polsce turystów z Indii. Godne uwagi są działania podejmowane w celu zbliżenia relacji między tymi krajami. Na podstawie wydawanych wiz do Indii można stwierdzić, że aktywność Polaków w wyjazdach do Indii również z każdym rokiem jest większa. Przy porównaniu ruchu turystycznego analizowanych krajów na podstawie danych statystycznych zauważono, że Polska przyjmuje więcej turystów zagranicznych, jednakże dynamika rozwoju turystyki w Indiach jest znacznie większa. W 2006 roku Indie miały większe wpływy z turystyki niż Polska. Polacy wydali za granicą więcej pieniędzy na turystykę niż obywatele Indii.

Pomimo zagrożeń takich jak światowy kryzys na świecie czy ptasia grypa, która dotyka niektórych terenów Indii, kraj ten dynamicznie rozwija się. Rynek turystyczny ma coraz większe znaczenie dla gospodarki państwa, dlatego rząd Indii planuje przeznaczyć większe fundusze na rozwój infrastruktury turystycznej i promocję.

Wzrost zainteresowania Indiami przewiduje się ze względu na zwiększony popyt na turystykę leczniczą. Poza tym, impreza „COMMONWEALTH GAMES”, która w 2010 roku będzie odbywała się w Delhi, daje duże możliwości przyciągnięcia jeszcze większej ilości turystów z całego świata. Co więcej, Indie mają duże szanse na rozwój ze względu na swoje położenie, gdyż znajdują się niemal w połowie drogi między Europą a Azją i Australią. W przyszłości może to być zachętą do rozwoju międzynarodowych lotnisk o najwyższym standardzie.³⁰

Indie zawsze fascynowały cudzoziemców, co stanowi ogromną szansę na przyszłość. Dzisiejsze Indie to świat kontrastów. Tradycja i historia mieszają się ze zmieniającą się teraźniejszością. Podróżnik i pisarz Mark Twain w 1897 roku nazwał Indie „...krajem, który wszyscy pragną ujrzeć, a ujrawszy choćby przelotnie, nie oddaliby tego widoku za widoki reszty świata.”³¹.

³⁰ India Tourism Overview, http://www.indiadata.com/travel/india_tourism_overview.html (data odczytu: 23.04.2009)

³¹ Nicholson Louise, Przewodnik INDIE, National Geographic, 2003

BIBLIOGRAFIA

Literatura:

1. Encyklopedia geograficzna świata VI, AZJA, OPRES, Kraków 2000
2. Executive Summary, India Tourism Report; Q2 2009, p5-10, 6p
3. Hospitality, India Tourism Report; Q2 2009, p31-35, 5p, 1 chart
4. India Tourism Statistics 2006 (pdf.)
5. India Tourism Statistics 2003 (pdf.)
6. Market Overview, India Tourism Report; Q2 2009, p11-15, 5p, 2 charts
7. Nicholson Louise, Przewodnik INDIE, National Geographic, 2003
8. Rocznik Statystyczny i atlas państw świata, Larousse, Paris 2004
9. Special Report Medical Tourism, India Tourism Report; Q4 2008, p25-25, 1p
10. Travel, India Tourism Report; Q2 2009, p25-30, 6p, 2 charts
11. J. Warszńska, Geografia turystyczna świata cz. 2, wyd. PWN, Warszawa 2001
12. Travel & Tourism Council, Progress and Priorities 2008/09, s.7. (pdf)
13. Tourism Highlights, <http://www.hotelnewsresource.com/pdf8/UNWTO123008.pdf>

Internet:

1. India Tourism Overview,
http://www.indiandata.com/travel/india_tourism_overview.html
2. World Travel & Tourism Council, www.wttc.org/india
3. Ministry of Tourism, http://www.pibbng.kar.nic.in/23_11_05_10.pdf
4. Tourism Statistics 2007, <http://www.incredibleindia.org/ataglace2007n.pdf>
5. Indian Data, http://www.indiandata.com/travel/other_facts_figures.html
6. www.gus.pl
7. Tradycyjne i współczesne Indie,
<http://www.joga-joga.pl/index.php?art=1&dzial=302&dzial2=769>
8. UNWTO Barometer 1007,
http://unwto.org/facts/eng/pdf/barometer/unwto_barom07_2_en.pdf
9. Wakacje Polaków 2008,
http://www.e-conference.pl/e/index.php/inf_view,14,wakacje,polakow,2008.html

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Flaga Indii

Rys. 2. Mapa Indii.

Rys. 3. Twarze obywateli Indii.

Rys. 4. Widok na góry w regionie zachodnim.

Rys.5. Tadź Mahal.

Rys.6. Przyjazdy i wydatki turystów przyjeżdżających do Indii.

Rys. 7. Miesięczne przyjazdy turystów zagranicznych w latach 2006-2008

Rys.8. Klasyfikacja według grupy wiekowej (2006).

Rys.9. Drogi poruszania się turystów zagranicznych w Indiach (2006).

Rys.10. Luksusowy hotel.

Rys.11. Liczba obywateli Indii podróżujących po kraju w latach 1996-2007.

Rys.12. Procentowy udział poszczególnych stanów w krajowej turystyce (2007).

Rys.13. Tradycyjny środek transportu –riksza

Rys.14. Wyjazdy obywateli Indii poza granice kraju.

Rys.15. Krótkoterminowe przyjazdy turystów z Indii do Australii.

Rys.16. Turyści oblegani przez tubylców.

Rys.17. Indyjski targ.

Rys.18. Plakat zachęcający do korzystania ze SPA w Indiach.

Rys.19. Trend wyznaczający liczbę przyjazdów turystów zagranicznych (1996-2007).

Rys.20. Trend wyznaczający liczbę turystów krajowych podróżujących po Indiach w latach 1996-2007.

Rys.21. Kraje spodziewające się najszybszego wzrostu popytu na usługi turystyczne w latach 2008-2018.

SPIS TABEL

Tab.1. Kraje świata przyjmujące najwięcej turystów zagranicznych oraz wpływy z turystyki.

Tab.2. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych wg krajów świata (2004r.).

Tab.3. Cele przyjazdów turystów z różnych regionów świata do Indii.

Tab.4. Liczba hoteli na przestrzeni lat.

Tab.5. Klasyfikacja hoteli w Indiach (2005)

Tab.6. Liczba obywateli Indii podróżujących po kraju w latach 1996-2007.

Tab.7. Udział poszczególnych stanów Indii w turystyce krajowej (2004r.).

Tab.8. Udział linii lotniczych w turystyce krajowej (2007)

Tab.9. Wielkość obłożenia hoteli według kategorii przez turystów krajowych i zagranicznych (2002-2003).

Tab.10. Wyjazdy obywateli Indii na podstawie celu podróży w 1999 – 2002

Tab.11. Wydatki na wyjazdy zagraniczne (w mld USD) wg krajów pochodzenia turystów.

Tab.12. Przeciętne wydatki obywateli Indii za granicą (2002)

Tab.13. Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w Polsce ciągu czterech kwartałów 2008 roku według krajów (tys.)

Tab.14. Liczba obywateli Indii wyjeżdżających za granicę.

Tab.15. Międzynarodowa turystyka przyjazdowa do krajów świata (1995-2006).

Tab.16. Wpływy z turystyki w poszczególnych krajach świata (1995-2006.)

Tab.17. Wydatki na turystykę poszczególnych krajów.

Tab.18. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indii.

Tab.19. Liczba turystów krajowych podróżujących po Indiach w latach 1996-2007.

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.